

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

**Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας**

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 24^ο, Αρ. 98. Απρίλιος - Ιούνιος 2024

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 25^ο, Τεύχος 98^ο, Απρίλιος -Ιούνιος 2024

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 20. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το γράμμα του προέδρου	1
Η κούκλα	2
Το Τσιμέντο	4
Στέλιος Κυριακίδης	7
Φερνάντο Μποτέρο	8
Ροδόνερο και ροδέλαιο	10
Το «πέταγμα της μπάλας».....	11
Μαθηματικά και Επιτραπέζια Παιχνίδια	12
Αισχύλος	14
Φασκόλωμος ο κοινός	15
Η Βέσπα	16
Ολυμπιακές Μασκότ	19
Our	20
Το σφαγείο	22
Αρωματικά φυτά της Κύπρου	24
Οι Σαμουράι	26
Ανοικτή Επιστολή (<i>Τευχίδια γραμματοσήμων</i>)	28
Η μακαντάμια	35
Ιαματικές πηγές	36
Η Άμαξα	38
Ο Μελισσοφάγος	41
Αχ, αυτό το πλάνο: (<i>Χειμερινά Σπορ</i>)	42
Νέες εκδόσεις γραμ/μυν Ελλάδας-Κύπρου	43
Δικά μας και δικά σας νέα	44

CONTENTS

Editorial	1
The doll	2
The cement	4
Stelios Kyriakides	7
Fernando Botero	8
Rose water and rose oil	10
The “throwing of the ball”	11
Mathematics and Board Games	12
Aeschylus	14
Common Sage	15
The Vespa	16
Olympic Mascots	19
Ur	20
The slaughterhouse	22
Herbs of Cyprus	24
The Samurai	26
Open letter (Booklets of stamps)	28
The macadamia	35
Hot springs	36
The carriage	38
The bee-eater	41
Thematic plans: (<i>Winter sports</i>)	42
New issues of Greece and Cyprus	43
Philatelic news	44

Εικόνα εξωφύλλου: «Εικόνα απτό το παρελθόν...»

“THE THEMATIC PHILATELIST”

Quarterly Journal. Year 25th. No 98, April - June 2024

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31 2102825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 20. New members' subscription € 5

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

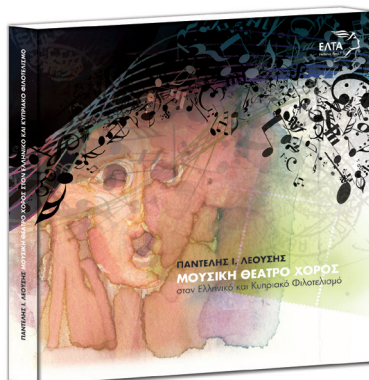
Λόγια & μουσική Π. Λεούση

Ύμνο για σένα θα τραγουδήσω, μικρό χαρτάκι χρωματιστό,
τις αρετές για να τιμήσω και για τα τόσα που σου χρωστώ.
Μικρό χαρτάκι, χάρη σε σένα γνώρισα φίλους, βρήκα χαρές,
γύρισα τόπους, κέρδισα επαίνους, ώρες εξάισιες, μοναδικές.
Μ' έμαθες στην έρευνα, στην τάξη, μ' έκανες πιο πλούσιο, πιο σοφό.
Πάντοτε μη βρέξει και μη στάξει σ' είχα, με τσιμπίδι και φακό!
Μικρό χαρτάκι αγαπημένο, με συντροφεύεις από παιδί.
Στις αρετές σου κεντώ και υφαίνω γνώση για τέχνη κι αισθητική.
Με ταξιδεύεις σ' άγνωστους κόσμους, μόρφωσης, γνώσης, πολιτισμού.
Κοντά σου βρίσκω καινούργιους δρόμους, στιγμές γαλήνης και στοχασμού...
Μήνυμα αγάπης κι' αδελφосύνης στον κόσμο στέλνεις, ενωτικό,
πρέσβη της γνώσης και της ειρήνης, μικρό χαρτάκι, σ' ευχαριστώ.

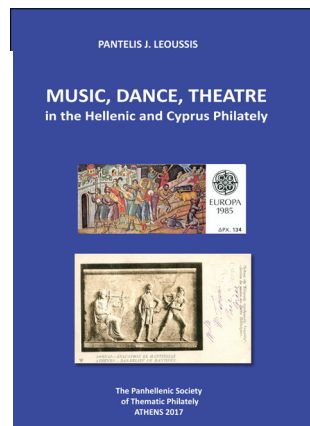
(Έκδοση του Συλλόγου μας)

BALKANFILA 2016 Χρυσό
ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων)

BALKANFILA 2016 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση του Συλλόγου μας)

ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο
EFIRO 2019 (Ρουμανία) Χρυσό
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Ο "Θεματικός Φιλοτελιστής" έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013
Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό, EFIRO 2019 Μεγάλο Επίχρυσο
NOTOS 2021 Επίχρυσο

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι

Διαβάζοντας τα εμπειριστατωμένα, κατατοπιστικά και πάντα καλογραμμένα Newsletter της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας, και φθάνοντας στο άρθρο με τίτλο "Ταχυδρομικό και Φιλοτελικό Μουσείο", μας ήρθε στη μνήμη η αξέχαστη περίοδος που ο Σύλλογός μας οργάνωνε εκεί θεματικές ομιλίες. Ήταν τότε που οι χώροι του διατίθεντο για φιλοτελικές εκδηλώσεις, όπως συνέδρια, σεμινάρια, συνελεύσεις της ΕΦΟ κ.λπ. Με την υπαγωγή του, όμως, στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης το 2013, οι χώροι του Μουσείου έπαυσαν δυστυχώς να είναι διαθέσιμοι σε φιλοτελικές εκδηλώσεις. Ακολουθώντας, οι ετήσιες ομιλίες μας στεγαζόταν στο εντευκτήριο της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών με παράλληλο συνεορτασμό της Γιορτής της Πρωτοχρονιάς με τους Φιλοτελιστές των Αθηνών, του αξέχαστου Βασίλη Σεκόπουλου. Τέλος, και μέχρι την έλευση του κορονοϊού, οι ομιλίες μας συνεχίστηκαν σε Πνευματικά Κέντρα δήμων της Αττικής.

Ευτυχώς, τον τελευταίο καιρό το Μουσείο δραστηριοποιείται και πάλι, παίζοντας τον ρόλο που αρμόζει στην ύπαρξή του. Ψηφιοποιεί το αρχαικό φιλοτελικό υλικό, άρχισε την διαδικτυακή διαθεσιμότητα των εκθεμάτων του και οργανώνει διαδικτυακές παρουσιάσεις και σεμινάρια.

Το μεγάλο γεγονός του ελληνικού φιλοτελισμού για το 2024 παραμένει χωρίς αμφιβολία η 20η BALKANFILA του προσεχούς Νοεμβρίου, που θα διεξαχθεί στη συμπρωτεύουσα. Αναμένεται ιδιαίτερα μεγάλη συμμετοχή από πλευράς εκθετών, αντίστοιχη με αυτή της τελευταίας Balkanfila XIX που διεξήχθη με επιτυχία στο Βελιγράδι τον περασμένο Οκτώβριο. Παράλληλα, ο άπλετος χώρος που έχει εξασφαλίσει η οργανώτρια Ε.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης στο χώρο της Διεθνούς Εκθέσεως, θα δώσει την δυνατότητα για ενδιαφέρουσες παράλληλες εκδηλώσεις.

Η χρονιά που διανύουμε εορτάζει μία σημαντική επέτειο για το γραμματόσημο, τα ταχυδρομεία και, κατ' επέκτασιν, τον φιλοτελισμό. Πριν 150 χρόνια, στις 9 Οκτωβρίου 1874, 22 χώρες (μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα) υπέγραψαν στη Βέρνη τη «Συνθήκη» για τη δημιουργία της «Γενικής Ταχυδρομικής Ένωσης», η οποία αργότερα θα γίνει γνωστή ως «Παγκόσμια Ταχυδρομική Ένωση» (UPU). Σήμερα η UPU έχει στους κόλπους της 192 κράτη μέλη, τα ταχυδρομεία των οποίων λειτουργούν με κοινούς για όλους κανόνες. Για να τιμήσει αυτή την επέτειο, η UPU αποφάσισε να προχωρήσει σε μια σειρά σημαντικών εκδηλώσεων.

Επέτειοι και εορτασμοί σχετικοί με την ιστορία του γραμματόσημου, και μάλιστα για ένα τόσο σημαντικό γεγονός όπως η ίδρυση της UPU, μας είναι ιδιαίτερα ευχάριστοι. Όταν όμως αναλογιστούμε το σημερινό σημείο απαξίωσης στο οποίο βρίσκονται τα γραμματόσημα και στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ταχυδρομεία, η χαρά μας μετατρέπεται σε σκεπτικισμό. Κάποτε και σε λύπη.

Καλό καλοκαίρι. Καλές Διακοπές.

Ο πρόεδρος

Η ΚΟΥΚΛΑ

Ένα από τα πολλά θέματα που σπάνια συναντάμε σε θεματικές συλλογές είναι και η κούκλα. Ωραιότατο θέμα και αρκετά πλούσιο σε υλικό, είναι βέβαιο ότι στα χέρια ενός καλού θεματικού θα έδινε ένα συναρπαστικό έκθεμα.

Υπάρχουν κούκλες παραδοσιακές, φολκlorικές και άλλων ειδών. Όμως η σημερινή αναφορά μας είναι για τις δυτικότερες κούκλες και όχι για τις παραδοσιακές του κάθε τόπου.

Είναι πολλές οι χώρες που έχουν εκδώσει γραμματόσημα με κούκλες. Μεταξύ αυτών και η Ελλάδα. Τελευταία, η Γαλλία κυκλοφόρησε ένα φεγιέ με έξι νέα γραμματόσημα συλλεκτικών κούκλών παλαιότερων εποχών, από τις πολλές που βρίσκονται στο Μουσείο Κούκλας του Παρισιού (Εικ.). Το Μουσείο βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, εκεί που παλιά υπήρχε η συνοικία των κουκλοποιών.

Το Μουσείο της Κούκλας του Παρισιού ιδρύθηκε από δύο φανατικούς συλλέκτες του αντικειμένου. Σήμερα παρου-

σιάζει πάνω από 500 συλλεκτικές κούκλες, από το 1800 μέχρι τις μέρες μας, εκτεθειμένες σε άριστα διακοσμημένες προθήκες και με χρονολογική σειρά, ώστε να γίνεται εύκολα αντιληπτή η εξέλιξή τους.

Οι πρώτες κούκλες απεικόνιζαν ώριμες γυναίκες. Το κεφάλι ήταν από ποερσελάνη και το σώμα από δέγμα ή ξύλο. Αναπαρίσταναν την Γαλλίδα της εποχής της Δεύτερης Αυτοκρατορίας, κομψή, ραφινάτη, αναγνωρίσιμη από το κομψό της ντύσιμο. Τα φορέματα και τα αξεσουάρ της αντανάκλασαν τη μόδα της εποχής.

Γύρω στα 1870 αναπτύχθηκε στην Ευρώπη η ιδέα της «κούκλας τσέπης» ή κούκλας μινιατούρας. Τις μοίραζε στους αναγνώστες του περιοδικού *La roupée modèle* (η κούκλα μοντέλο). Ντυμένες με διάφορους τρόπους, εντυπωσίαζαν παρά το μικρό μέγεθός τους.

Στη Διεθνή Έκθεση του 1878 του Παρισιού εμφανίστηκε για πρώτη φορά

Κούκλα από το Μουσείο Μπενάκη.

Κλασικές μουσειακές κούκλες των Ηνωμένων Πολιτειών.

η κούκλα «μωρό», απεικονίζοντας παιδιά ηλικίας 3-12 ετών. Το κεφάλι της ήταν πάντα φτιαγμένο από πορσελάνη. Αυτή η εποχή συμπίπτει με την μεγάλη ανάπτυξη της βιομηχανίας των παιχνιδιών και της κούκλας, και αναφέρονται μεγάλα ονόματα κατασκευαστών που έμειναν στην ιστορία.

Γάλλοι και Γερμανοί κατασκευαστές, αντί να πέσουν στον ανταγωνισμό, αποφάσισαν να ενωθούν σε μία και μόνη εταιρεία. Η παραγωγή τους υπήρξε εξαιρετική. Οι ιδιαίτερα εκφραστικές κούκλες τους με τίτλο «μωρά με χαρακτήρα» εντυπωσίασαν και σημείωσαν μεγάλη εμπορική επιτυχία.

Τα χρόνια 1878-1910 χαρακτηρίστηκαν ως η «χρυσή εποχή» της κούκλας, ενώ τα «μωρά με χαρακτήρα» κυριάρχησαν στις αγορές της Δύσης μέχρι το πόλεμο του '40. Σε ότι αφορά τους κολυμβητές της σελουλόης, η επιτυχία τους διήρκεσε από το 1930 μέχρι το 1950.

Μετά έρχεται η εποχή της κούκλας από πλαστικό, η οποία θα δώσει τη θέση της σ' αυτές με το μαλακό σώμα του 1980.

Στις 9 Μαρτίου 1959, στην Έκθεση Παιχνιδιών της Νέας Υόρκης, έκανε την εμφάνισή της η «Barbara Caylah Millicent Roberts». Διέθετε 29 εκ. ύψος, μακριές γάμπες,

υπέροχο στήθος, ξανθά πλατινένια μαλλιά σε αλογοουρά, όπως ήταν της μόδας εκείνο τον καιρό, πανέμορφα μάτια και γκαρνταρόμπα «υψηλής ραπτικής». Είναι η κούκλα υπόδειγμα, κούκλα μανεκέν, και απευθύνεται στα νεαρά κορίτσια. Είναι η κούκλα που έγινε είδωλο, μύθος. Αυτή που πουλήθηκε περισσότερο σε ολόκληρο τον κόσμο. Αναφερόμαστε φυσικά στην Μπάρμπι (Barbie)!

Με τον καιρό, η Barbie θα αλλάξει λουκ, κόμμωση, ρούχα. Υπολογίζεται ότι οι εμφανίσεις της ξεπερνούν το εκατομμύριο! Το 1986 ενστερνίζεται την εμφάνιση ροκ εν ρολ και λίγο μετά την ντύνουν οίκοι υψηλής μόδας.

Το 1997 ήταν έτος επετειακό γι' αυτή την κούκλα. Πουλήθηκε η δισεκατομμυριοστή Μάρμπι!

Το 2009 ήταν η χρονιά των γενεθλίων της. Συμπλήρωσε τα 50 χρόνια ζωής. Το fun club που έχουν δημιουργήσει οι θαυμαστές της αριθμεί ήδη 18 εκατομμύρια μέλη και συνεχώς επεκτείνεται.

Το 1995 έφθασε στο Παρίσι η πρώτη σειρά από συλλεκτικές κούκλες Barbie, αποτελούμενη από 11 μοντέλα. Ήδη έχει αρχίσει να κατασκευάζεται για τους ενήλικες, σε συλλεκτικές σειρές. Μεταξύ αυτών και η διάσημη σειρά του εξίσου διάσημου σχεδιαστή μόδας Bob Mackie.

Λάκης Τσάκωνας

Ο Καναδάς έχει περίφημα μουσεία κούκλας.

Και τα έγχρωμα παιδιά δικαιούνται να έχουν κούκλες.

Η Μπάρμπι άλλαξε την ιστορία της κούκλας. Το κείμενο στη γόμα αναφέρεται σε αυτή την ιστορία.

Το τσιμέντο

Βγαλμένο από την πέτρα και την φωτιά, το τσιμέντο είναι ένα φυσικό προϊόν που προσαρμόζεται στην ανθρώπινη διάνοια και στην προσπάθεια βελτίωσης των προτύπων διαβίωσης του ανθρώπινου γένους. Σπίτια, δρόμοι, γέφυρες, φράγματα, νοσοκομεία, εκκλησίες, όλα βγαίνουν από την δημιουργικότητα των αρχιτεκτόνων και την ανθρώπινη επιδεξιότητα στον τομέα των οικοδομικών και κατασκευαστικών εργασιών. Το τσιμέντο είναι όμως εκείνο το υλικό το οποίο δίνει μορφή σε όλες αυτές τις κατασκευές και σε αυτό οφείλεται εξάλλου το γεγονός ότι οι πιο τολμηρές και επινοητικές κατασκευαστικές δομές θα διαρκέσουν δια μέσου των αιώνων.

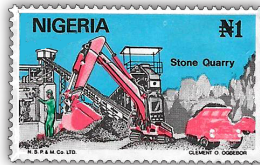
Το τσιμέντο λαμβάνεται από πρώτες ύλες φυσικής προέλευσης, όπως ασβεστόλιθο και άργιλο. Εξορύσσεται από λατομεία τα οποία βρίσκονται συνήθως κοντά στις μονάδες παραγωγής τσιμέντου, ενώ ασβεστόλιθος

και άργιλος υφίστανται επιτόπια και πρωτογενή σύνθλιψη ώστε να μειώνεται το μέγεθός

τους και να καθίσταται ευχερέστερη η μεταφορά τους στις παραγωγικές μονάδες.

Η εξόρυξη των υλικών από τα **λατομεία** (Εικ.1-2) συνδυάζεται με μελέτες αποκατάστασης του τοπίου και με τεχνικές ανάκτησης. Οι αποκαθιστάμενες περιοχές μπορεί να προορίζονται για τη γεωργία και την ανάπτυξη νέων καλλιεργειών, την ανασκευή των οικοσυστημάτων με αναφύτευση και αναδάσωση, την δημιουργία χώρων αναψυχής, φυσικών πάρκων και κήπων, νέων βιομηχανικών ή βιοτεχνικών χώρων όπως επίσης και χώρων εμπορικής ανάπτυξης.

Οι πρώτες επεξεργασίες αφορούν στην άλεση που ακολουθείται από την ξήρανση. Οι πρώτες ύλες, με την κατάλληλη αναλογία και ενδεχομένως και με πρόσθετες ουσίες, αλέθονται μέσα σε πολύ λεπτή σκόνη, που αποκαλείται φαρίνα τσιμέντου.

2. Λατομείο εξόρυξης πρώτης ύλης για την παραγωγή τσιμέντου.

Κατόπιν γίνεται η προώθησή στα σιλό ανάμειξης και

Φάσεις της παραγωγής του τσιμέντου: Ανάμειξη των πρώτων υλών, θερμική επεξεργασία και αποθήκευση του έτοιμου προϊόντος στα σιλό. Η όλη διαδικασία ρυθμίζεται από το κέντρο ελέγχου.

τελικά το προϊόν πηγαίνει προς αποθήκευση. Η φαρίνα τσιμέντου τοποθετείται στους κλιβάνους και θερμαίνεται στους 1450°C για την παραγωγή του κλίνκερ. Τα συστατικά του κλίνκερ είναι εκείνα τα οποία παρέχουν τις υδραυλικές ιδιότητες στο τσιμέντο.

Το κλίνκερ που βγαίνει από τον κλίβανο ψύχεται γρήγορα και μετά αποθηκεύεται στα σιλό.

Το σύνολο της διαδικασίας παραγωγής του τσιμέντου παρακολουθείται και ελέγχεται συνεχώς είτε από μικρές αίθουσες στα διάφορα τμήματα της διαδικασίας, είτε από μια και μοναδική κεντρική αίθουσα. Όλα τα δεδομένα τα σχετικά με την παραγωγή όπως και με την ποιότητα και τους περιβαλλοντικούς ελέγχους προβάλλονται σε εικοσιτετράωρη βάση στις οθόνες των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ειδικά καταρτισμένοι τεχνικοί είναι σε θέση να επισημαίνουν άμεσα οποιαδήποτε δυσλειτουργία ή κίνδυνο, και να παρεμβαίνουν προληπτικά ή διορθωτικά στη διαδικασία παραγωγής, ώστε να ελέγχουν σε μόνιμη βάση το σύστημα.

Το τελικό στάδιο της διαδικασίας παραγωγής του τσιμέντου είναι η άλεση του κλίνκερ, αναμειγμένου με γύψο και άλλα δευτερεύοντα συστατικά, εφόσον υπάρχουν. Με τον τρόπο αυτό λαμβάνονται τσιμέντα τα οποία προορίζονται για τις πιο ποικίλες τελικές χρήσεις.

Με φόρτωση σε φορηγά οδικών μεταφορών χύδην ή σε σάκους, το τσιμέντο αποστέλλεται στους πελάτες έτοιμο για τη χρήση που αυτοί επιθυμούν. Τα συνοδευτικά έγγραφα μεταφοράς, οι σάκοι των 25 και 50 κιλών προϊόντος και οι ετικέτες για τα φορηγά συνοδεύονται επίσης από ένα πιστοποιητικό συμμόρφωσης κατά τα προβλεπόμενα στους κανονισμούς και στην εταιρική πολιτική ελέγχων, συντήρησης και συνεχούς βελτίωσης της

παροχής των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Η παραγωγή του σύγχρονου τσιμέντου ξεκίνησε γύρω στο 1840 μετά από έρευνες που άρχισαν στα τέλη του 18ου αιώνα. Το μείγμα ασβέστη, πηλού, άμμου και νερού είναι γνωστό από πολύ παλιά. Οι Αιγύπτιοι το χρησιμοποιούσαν ήδη περίπου στα 2600 π.Χ. Ένα από τα πιο αρχαία κονιάματα είναι αυτό της πυραμίδας Αμπού Rawash, η οποία χτίστηκε πιθανώς στην 4η δυναστεία.

Γύρω στον 1ο αιώνα, οι Ρωμαίοι δανείστηκαν την τεχνολογία των Ελλήνων για να βελτιώσουν το μείγμα του τσιμέντου, προσθέτοντας ηφαιστειακή άμμο από το Ποτσουόλι (κοντά στη Νάπολη) ή συνθλίβοντας κεραμίδι που βελτίωνε την αντοχή και τη σκληρυση.

Ο Ρωμαίος αρχιτέκτονας Βιτρούβιος (Marcus Vitruvius Pollio) που έζησε τον 1ο αιώνα π.Χ. γράφει στο βιβλίο του «De architectura» (περί αρχιτεκτονικής) ότι «το κονίαμα μπορεί να αντισταθεί στο νερό και να δέσει ακόμη και σε πολύ υγρό περιβάλλον». Στο βιβλίο αυτό εμπεριέχεται το μεγαλύτερο μέρος της γνώσης μας σχετικά με τις τεχνικές κατασκευής της αρχαιότητας, αλλά και περιγράφονται όλοι οι διάφοροι τύποι τσιμεντοκονιάματος των χρόνων του.

Το 1796, ο Αγγλικανός πάστορας James Parker ανακάλυψε τις ιδιότητες των φυσικών πετρωμάτων της νήσου Sherpey στη Μεγάλη Βρετανία. Ήταν ένας ασβεστόλιθος αρκετά αργιλώδης που, μετά από ψήσιμο στους 900°C, έδινε άμεσα φυσικό τσιμέντο, όπως τα κοινά φυσικά ανόργανα υλικά που περιέχουν ασβέστιο. Στην ανακάλυψή του αυτή, η οποία αποτελεί το σημείο αφετηρίας της βιομηχανίας των φυσικών τσιμέντων, έδωσε το εμπορικό όνομα «ρωμαϊκό τσιμέντο». Το υλικό απέκτησε γρήγορα μεγάλη φήμη και

άρχισε να παράγεται σε όλη την Ευρώπη για την δημιουργία καλουπιών ή την κατασκευή τεχνητών λίθων από χυτό τσιμέντο.

Ο Γάλλος **Louis Vicat** (1786-1861) (Εικ.), μηχανικός γεφυρών και οδοποιίας, ανέλαβε το 1812 την κατασκευή μιας γέφυρας στο Souillac, στον ορμητικό ποταμό Dordogne. Καθώς επρόκειτο για δύσκολο και δαπανηρό έργο, και τα ταμεία του Ναπολέοντα ήταν άδεια, προσπάθησε να δημιουργήσει υλικό χαμηλού κόστους. Η προσπάθεια τον οδήγησε το 1817 στην ανακάλυψη των αρχών της κατασκευής του τεχνητού τσιμέντου. Ήταν μόλις 32 ετών. Όταν μάλιστα παρουσίασε τα αποτελέσματα των εργασιών του στην Ακαδημία των Επιστημών το 1818, δεν αρχειοθέτησε καμία πατέντα, θέτοντας έτσι την εφευρέσή του στη διάθεση όλου του κόσμου.

Η **γέφυρα του Souillac** στον ποταμό Dordogne έγινε η πρώτη γέφυρα που χτίστηκε με τεχνητό τσιμέντο. Έχει 180 μ. μήκος, 9 πλάτος και 7 τόξα που στηρίζονται σε 6 στοιχεία μέσα στο νερό.

Λίγο μετά, ο Βρετανός πλινθοποιός **Joseph Aspdin** (1778-1855) κατέθεσε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για ένα νέου τύπου τσιμέντο γρήγορης πήξης, που το ονόμασε **Τσιμέντο Πόρτλαντ**, λόγω του χρήσιμου πετρώματος της νήσου Portland (Εικ.). Οι αναλογίες που χρησιμοποιούνταν για την κατασκευή του τσιμέντου Πόρτλαντ έπρεπε να περιέχουν άργιλο 20 έως 23%.

Ένα τσιμέντο λέγεται φυσικό όταν είναι αποτέλεσμα του απλού ψησίματος ασβεστολιθικού πηλού που λαμβάνεται στη φυσική του κατάσταση. Τεχνητό λέγεται όταν προ-

κύπτει από το ψήσιμο μείγματος ασβεστόλιθου, μάργας και πηλού. Όσο ο ασβέστης δεν χρησιμοποιείται στη θέση του τσιμέντου, το χρησιμοποιούσαν στις οικοδομές και στη βελτίωση των καλλιεργειών. Πουλιόταν είτε σε σκόνη, είτε σε μορφή πέτρας.

Σιγά-σιγά οι ασβεστοκάμινοι απενεργοποιήθηκαν και έδωσαν τη θέση τους κυρίως στην παραγωγή τσιμέντου, υλικού που θα φέρει επανάσταση στη δόμηση και την αρχιτεκτονική.

Η Ζωή στα λατομεία ήταν πολύ οδυνηρή. Οι χωματοургικές εργασίες γίνονταν όλες εργαλεία το φτυάρι, την αξίνα και το μοχλό. Οι μεταφορές του πηλού, της κιμωλίας και των άλλων υλικών γίνονταν με καρότσι ή με αμάξια που έσερναν άλογα.

Οι σκαφτιάδες έζωναν τη σπονδυλική τους με μία μαντήλα για να τη στηρίξουν και να αντέξουν στο ολοήμερο σκάψιμο της κιμωλίας. Αργότερα στα τοποθετηθούν ράγες στις οποίες κυλούσαν βαγονέτα που

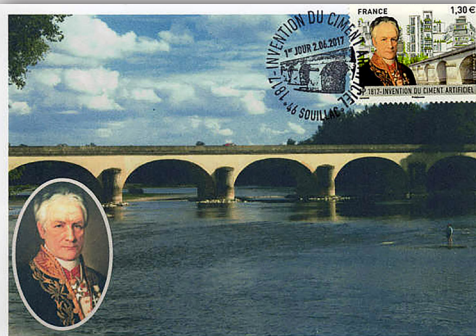
τα φόρτωναν εργάτες και τα έσυραν άλογα μέχρι το εργοστάσιο.

Στη δεκαετία του 1920, τα εκρηκτικά αντικείμενα τους άδρες για την εξαγωγή της κιμωλίας. Τα βαγονέτα συνέχισαν ωστόσο να φορτώνονται με το χέρι. Αργότερα, με την εμφάνιση των μηχανών έλξης, των κυλιόμενων μάντων, των τελεφερίκ και των μεγάλων φορτηγών, το έργο των εργατών έγινε πολύ πιο εύκολο.

Τεράστιο βήμα προόδου ήταν και η εισαγωγή των τροχοφόρων εκσκαφέων, που αργότερα εξοπλίστηκαν με τον γνωστό οδοντωτό κουβά.

Παραγωγή τσιμέντου Πόρτλαντ. Κάτω, επιτύμβιο στη μνήμη του Joseph Aspdin που το επινόησε.

Ο Louis Vicat και η γέφυρα του Souillac (Dordogne).

Στέλιος Κυριακίδης Ένας ήρωας του ελληνικού αθλητισμού

Ο Στυλιανός Κυριακίδης γεννήθηκε το 1910 στο χωριό Στατός της Πάφου. Από τα χρόνια του γυμνασίου άρχισε να παίρνει μέρος σε αγροτικούς αγώνες εκπροσωπώντας το χωριό του. Μετά τον Γυμναστικό Σύλλογο Ολύμπια Λεμεσού στον οποίο γράφτηκε το 1930, το 1934 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και εγγράφηκε στον Παναθηναϊκό Αθλητικό Όμιλο, με τα χρώματα του οποίου άρχισε να αγωνίζεται στην Ελλάδα και με την εθνική ομάδα στα Βαλκάνια, πάντα διακρινόμενος. Κατέρριψε μάλιστα την επίδοση του Σπύρου Λούη στον Μαραθώνιο που κρατούσε 40 περίπου χρόνια.

Το 1941 παντρεύτηκε στην Αθήνα και απέκτησε τρία παιδιά.

Πέρασε δύσκολα τα χρόνια της Κατοχής και το 1943, συνελήφθη στο Χαλάνδρι από Γερμανούς με άλλα 49 άτομα, τα οποία εκτελέστηκαν για αντίποινα για το φόνο ενός Γερμανού στρατιώτη. Ο ίδιος ωστόσο αφέθηκε ελεύθερος. Ο Γερμανός αξιωματικός υπηρεσίας ήταν και αυτός μαραθωνοδρόμος και τον απελευθέρωσε.

Μετά τη λήξη της γερμανικής Κατοχής και του Εμφυλίου Πολέμου, ο Κυριακίδης αποφάσισε να συμμετάσχει στον 50ό Διεθνή Μαραθώνιο της Βοστώνης στις Η.Π.Α. στον οποίο είχε συμμετάσχει και το 1930. Όμως τότε υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει. Τα καινούργια αθλητικά υποδήματα που του είχαν χαρίσει Έλληνες ομογενείς του προκάλεσαν πληγές στα πόδια.

Αδυνατισμένος από την πείνα της κατοχής και με την σύζυγό του να τον αποτρέπει,

κατάφερε να βγάλει βίζα με τη βοήθεια του πρόξενου που ήταν γνωστός του. Όσο για το πανάκριβο αεροπορικό εισιτήριο, άρχισε να πουλά οικιακές ηλεκτρικές συσκευές. Ευτυχώς η Δ.Ε.Η. στην οποία δούλευε, ευαισθητοποιήθηκε και του διέθεσε ποσό χιλίων δολαρίων.

Φθάνοντας στη Βοστώνη στις 4 Απριλίου 1946, αδύναμος και καχεκτικός, χρειάστηκε μια ολιγοήμερη υπερτροφία στην οποία τον υπέβαλε ο ομογενής μάγειρας του ξενοδοχείου για να προσθέσει λίγα κιλά στο βάρος του. Εντούτοις, οι γιατροί εξακολουθούσαν να αρνούνται την άδεια για τη συμμετοχή του, υποχρεώνοντάς τον να υπογράψει υπεύθυνη δήλωση προσωπικής ευθύνης.

Όταν δόθηκε η εκκίνηση του Μαραθωνίου της Βοστώνης, παρά τις δυσοίονες προβλέψεις όλων, ο Κυριακίδης ανεδείχθη νικητής, με χρόνο 2:29:27, τον καλύτερο στην Ευρώπη, και για 22 χρόνια καλύτερο στην Ελλάδα.

Μετά τον αγώνα έμεινε για περίπου ένα μήνα στην Αμερική, αποσκοπώντας στην συγκέντρωση βοήθειας για την Ελλάδα, καθώς η νίκη του είχε προκαλέσει την συμπάθεια σε Αμερικανούς και κυρίως σε Έλληνες

ομογενείς. Τελικά το ποσό που κατάφερε να συγκεντρώσει έφθασε τα 250.000 δολάρια, ενώ η οικογένεια Λιβανού έστειλε δύο πλοία με είδη πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, ρούχα και φάρμακα). Η βοήθεια αυτή ονομάστηκε «Πακέτο Κυριακίδη».

Λ. Τ.

Φερνάντο Μποτέρο

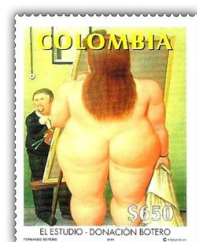
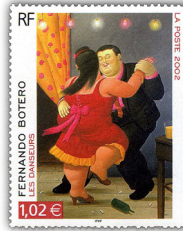
Γεννημένος στις κακόφημες γειτονιές του Μεντεγίν, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Κολομβίας μετά την Μπογκοτά, ο Μποτέρο έμεινε ορφανός από πατέρα όταν ήταν μόλις τεσσάρων ετών. Έμεινε πίσω με τη μοδίστρα μητέρα του να παλεύει να αναθρέψει τα τρία παιδιά της οικογένειας με το μέλλον τους να μοιάζει δυσοίωνα. Γι' αυτό και ένας θεός του επιχείρησε να τον μυήσει, στα 12 του χρόνια, στον επικερδή κόσμο των ταυρομαχιών. Όμως ο μικρός Φερνάντο αντί να μαθαίνει πως να παλεύει με τους ταύρους, προτιμούσε να τους ζωγραφίζει. Και μάλιστα, κατά κοινή ομολογία, τους ζωγράφιζε εξαιρετικά. Δεν είναι εξάλλου τυχαίο οι ζωγραφικές απεικονίσεις ταυρομαχιών που έφτιαχνε έγιναν ανάρπαστες και κάποιες από αυτές βρέθηκαν δημοσιευμένες στις σελίδες κολομβιανής εφημερίδας. Ένας νέος, πολλά υποσχόμενος καλλιτέχνης είχε γεννηθεί!

Στα 19 του μόλις χρόνια θα πραγματοποιήσει την πρώτη του ατομική έκθεση στη Μπογκοτά ενώ τα χρήματα που συνόδευσαν ένα βραβείο που απέσπασε τού έδωσαν την ευκαιρία να ταξιδέψει στην Ευρώπη, να σπουδάσει και περιπλανηθεί στους κόσμους των σπουδαίων Ευρωπαίων εικαστικών, από τη Μαρδίτη μέχρι το Παρίσι και τη Βενετία, δίνοντας έμ-

φαση στα αριστουργήματα της Αναγέννησης.

Στα μέσα της δεκαετίας του '50, έχοντας επιστρέψει πλέον στην πατρίδα του και αντιμετωπίζοντας οικονομικές δυσκολίες που τον ανάγκασαν να κάνει διάφορες δουλειές για να ζήσει, θα φιλοτεχνήσει το έργο που έμελλε να γίνει το πρότυπο όλης της μετέπειτα δημιουργίας του. Επρόκειτο για ένα ογκώδες μαντολίνο με μια πολύ μικρή σπή, που δεν θύμιζε τίποτα απ' όσα είχαν παρουσιαστεί έως τότε στον κόσμο της ζωγραφικής, γι' αυτό και κέντρισε αμέσως το ενδιαφέρον. Η «Νεκρή Φύση με το Μαντολίνο» θα φιλοξενηθεί σε μια έκθεση στην Ουάσιγκτον και το όνομα του Μποτέρο θα γίνει κεντρικό θέμα συζήτησης στους πιο διάσημους καλλιτεχνικούς κύκλους της εποχής.

Μπορεί το ζωγραφικό στυλ του να παρέμεινε σταθερό στο πέρασμα των χρόνων, ήταν ωστόσο η ποικιλία στη θεματολογία των έργων του που επέλεξε ως μέσο εξέλιξης. Οι θεματικοί δρόμοι στους οποίους περπάτησε μέχρι το τέλος της ζωής του ήταν πολλοί και ετερόκλητοι. Από τους ταυρομάχους και τις παραφράσεις των διάσημων έργων τέχνης, όπως η Μόνα Λίζα, τις αναπαραστάσεις της καθημερινής ζωής, τις νεκρές φύσεις και τις γυμνές γυναικείες φιγούρες, μέχρι τα πορτραίτα πο-

λιτικών προσώπων και τις πολυσυζητημένες εικαστικές παρεμβάσεις του σε κοινωνικά φαινόμενα όπως η βία, τα ναρκωτικά και ο πόλεμος.

Από τις ενδιαφέρουσες δουλειές του ήταν οι 23 πίνακες σχετικά με τη βία στην Κολομβία, που εμπνεύστηκε από τα καρτέλ ναρκωτικών αλλά και η σειρά ζωγραφικών έργων του στα οποία αποτύπωσε τα βασανιστήρια που υπέστησαν οι Ιρακινοί αιχμάλωτοι στις φυλακές του Αμπού Γκράιμπτ.

Οι μεγάλες αυτές αλήθειες ωστόσο που εξέφραζε μέσα από την τέχνη του τον κατέστησαν στόχο συγκεκριμένων ομάδων οι οποίες κατά καιρούς βανδάλισαν τα έργα του. Το 1995, κατά τη διάρκεια μιας τρομοκρατικής επίθεσης ο θλιβερός απολογισμός της οποίας ήταν 30 νεκροί και 200 τραυματίες, βομβαρδίστηκε και ένα από τα γλυπτά του Μποτέρο. Ο ίδιος, λίγο αργότερα, φιλοτέχνησε ένα νέο γλυπτό, το συμβολικό «Το περιστέρι της ειρήνης» το οποίο τοποθετήθηκε στο ίδιο σημείο. Αλλά και το 2020 τα 23 μπρούτζινα αγάλματα που είχε προσφέρει στη γενέτειρά του και εκτίθεντο σε μια κεντρική πλατεία της πόλης, η οποία φέρει το όνομά του, βανδαλίστηκαν με ανεξίτηλες κόκκινες και μοβ μπογιές.

Παρά την παθολογική αγάπη που έτρεφε για την πατρίδα του – συνήθιζε να λέει με έμφαση πως είναι ο πιο Κολομβιανός καλλιτέχνης της Κολομβίας – ο Μποτέρο υπήρξε, παράλληλα, πολίτης του κόσμου. Διέθετε κατοικίες στο Παρίσι, τη Νέα Υόρκη, το Μόντε Κάρλο και την Τοσκάνη, και κατέφευγε στην καθεμία αναλόγως με το είδος τέχνης στο οποίο επιθυμούσε να επικεντρωθεί την εκάστοτε περίοδο.

Το ησυχαστήριό του, ωστόσο, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, βρισκόταν στην Ελλάδα, τον τόπο καταγωγής της αγαπημένης συζύ-

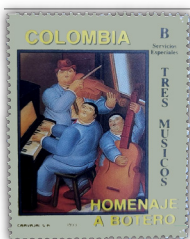
γου, διακεκριμένης ζωγράφου και γλύπτριας Σοφίας Βάρη, η οποία έφυγε από τη ζωή τον περασμένο Μάιο. Ένα πανέμορφο σπίτι στην Εύβοια, στην περιοχή της Ερέτριας, με θέα το απέραντο γαλάζιο, το οποίο το ζευγάρι επισκεπτόταν συχνά φιλοξενώντας ενίοτε και τους διάσημους φίλους του, μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας.

Ο γάμος με την πανέμορφη Ελληνίδα καλλιτέχνη, που σπούδασε στο Παρίσι, ήταν ο δεύτερος και μακροβιότερος για τον κορυφαίο εικαστικό. Οι δυο τους γνωρίστηκαν τη δεκαετία του '70 και από τότε έμειναν ο ένας στο πλευρό του άλλου. Συμπορεύτηκαν αρμονικά, ζούσαν μεταξύ Παρισιού, Μόντε Κάρλο και Κολομβίας, και μοιράζονταν την ίδια αγάπη για την τέχνη και τη ζωή από την οποία – τυχαία άραγε; – έφυγαν με μόλις λίγους μήνες διαφορά.

«Για να ανακαλύψεις την υπογραφή σου – αυτό το στοιχείο που χωρίς όνομα κάνει τους γύρω να αναγνωρίζουν ότι ένα έργο είναι δικό σου – θα πρέπει να συνομιλήσεις για λίγο με την τρέλα που κρύβεις μέσα σου. Ο καλλιτέχνης είναι ένας άνθρωπος που δεν ζει φυσιολογικά. Τον ενδιαφέρει η ζωή από την οπτική που όλοι οι άλλοι δεν μπορούν να την δουν»: Αυτή ήταν η κεντρική φιλοσοφία του Φερντάντο Μποτέρο, του διασημότερου ζωγράφου και γλύπτη της Λατινικής Αμερικής και ενός από σπουδαιότερους και πιο ακριβοπληρωμένους εικαστικούς του 20ού αιώνα, που έφυγε από τη ζωή στις 15 Σεπτεμβρίου 2023, σε ηλικία 91 ετών, έχοντας καταφέρει να αφήσει ανεξίτηλο το στίγμα του στην παγκόσμια τέχνη.

Ένα από τα γλυπτά του.

“Τρεις μουσικοί” και ο ζωγράφος Σεζάν.

Ροδόνερο και ροδέλαιο

Το ροδόνερο είναι αρωματισμένο νερό το οποίο γίνεται από την εμβάπτιση ροδοπέταλων στο νερό, υποπροϊόν της παραγωγής ελαίου τριανταφυλλιάς για χρήση ως άρωμα. Χρησιμοποιείται σε όλη την Ευρώπη και την Ασία για να δώσει γεύση στα τρόφιμα, ως συστατικό σε ορισμένα καλλυντικά και ιατρικά παρασκευάσματα και για θρησκευτικούς σκοπούς.

Η καλλιέργεια διαφόρων αρωματικών ανθέων για την απόκτηση αρωμάτων, συμπεριλαμβανομένου και του ροδόνερου, χρονολογείται από την εποχή των Σασσανιδών της Περσίας (224-651 μ.Χ.). Στην Περσία ήταν γνωστό ως «γκολάμπ» και στο Βυζάντιο ως «ζουλάπιν».

Η σύγχρονη μαζική παραγωγή του ροδόνερου με απόσταξη δια του ατμού, τελειοποιήθηκε από τον Πέρση χημικό Αβικέννα τα χρόνια του Μεσαιωνικού Ισλαμικού κόσμου, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματικές και οικονομικές χρήσεις για την βιομηχανική παραγωγή του, και πιο αποτελεσματικό και επικερδές εμπόριο.

Τα τριαντάφυλλα έχουν χρησιμοποιηθεί από τους αρχαίους χρόνους για ιατρικούς λόγους, σε ορισμένα τρόφιμα και ως πηγή αρώματος. Οι αρχαίοι Έλληνες, Ρωμαίοι και Φοίνικες θεωρούσαν τους μεγάλους δημόσιους κήπους με τριαντάφυλλα εξίσου σημαντικούς με τους οπωρώνες και τα χωράφια με σιτάρι.

Το ροδέλαιο είναι ένα μείγμα από τα πτητικά αιθέρια έλαια που λαμβάνονται από την απόσταξη με ατμό των θρυμματισμένων πετάλων από τριαντάφυλλα. Η διαδικασία αυτή αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στην Περσία. Εκτός από την αρωματοποίηση, χρησιμοποιείται και ως καθαριστικό, έχοντας μάλιστα πολύ όμορφη μυρωδιά και καμία παρενέργεια.

Βοηθά επίσης στην ανακούφιση του στομάχου και λειτουργεί ως τονωτικό του νευρικού συστήματος. Το θεραπευτικό ροδέλαιο είναι αιμοστατικό, επιταχύνει την πήξη του αίματος και σταματά την αιμορραγία.

Για τη λήψη ενός λίτρου αποστάγματος τριαντάφυλλου χρειάζονται περίπου 3.000 κιλά λουλουδιών, που μαζεύονται με το χέρι από τα τέλη Μαΐου έως τα τέλη Ιουνίου.

Το ροδόνερο είναι υποπροϊόν της διαδικασίας παραγωγής ροδέλαιου, έχει ένα πολύ διακριτικό άρωμα και χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό στις κουζίνες του Ιράν και της Μέσης Ανατολής, ιδιαίτερα σε γλυκά όπως μαντολάτο, χαλβαδόπιτες, ζελέ φρούτων και μπακλαβάδες. Χρησιμοποιείται επίσης για να δώσει σε κάποια είδη λουκουμιών την χαρακτηριστική τους γεύση.

Οι Κύπριοι χρησιμοποιούν ροδόνερο σε ένα γλυκό που το λένε μαχαλεπί. Στο Ιράν

προστίθεται ροδόνερο στο τσάι, σε παγωτά, μπισκότα καθώς και σε άλλα γλυκά, ενώ

Εκδόσεις Βουλγαρίας και Ιράν με θέμα την παραγωγή ροδέλαιου-ροδόνερου.

Δεξιά, μηχανή παραγωγής ροδέλαιου.

στον Αραβικό κόσμο, το Πακιστάν και την Ινδία χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της γεύσης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών πιάτων, όπως το ρυζόγαλο. Είναι, επίσης, βασικό συστατικό στη γλυκιά «λάσση», ένα ποτό που φτιάχνεται από γιαούρτι, ζάχαρη και διάφορους χυμούς. Στη Μαλαισία και Σιγκαπούρη, το γλυκό ελαφρώς χρωματισμένο νερό κόκκινου τριαντάφυλλου αναμειγνύεται με γάλα, το οποίο στη συνέχεια γίνεται ροζ για να κάνει ένα γλυκό μη οινόπνευματώδες ποτό, που ονομάζεται μπαντούγκ.

Το ροδόνερο χρησιμοποιείται συχνά ως υποκατάστατο του κόκκινου κρασιού (χαλάλ) και άλλων αλκοολούχων ποτών, στο μαγείρεμα. Στην Πρέμιερ Λιγκ (βρετανικό πρωτάθλημα ποσοσφαίρου), όταν επιβραβεύονται Μουσουλμάνοι παίκτες, τους προσφέρεται ένα μη οινόπνευματώδες ποτό με βάση το ροδόνερο, σε αντικατάσταση της σαμπάνιας.

Η αμυγδαλόπαστα αρωματίζεται από καιρό με ροδόνερο. Προέρχεται από τη Μέση Ανατολή και έφτασε στη Δυτική Ευρώπη από το

Μεσαίωνα, όπου και συνεχίζει να σερβίρεται ως μεταγευματικό σνακ. Το ροδόνερο χρησιμοποιείται επίσης για την παρασκευή κυματιστών Jumbles (κουλουράκια). Έως και τον 19ο αιώνα, στους Αμερικανούς και Ευρωπαίους αρτοποιούς άρεσε ο αρωματισμός τους με ροδόνερο, μέχρι που έγινε δημοφιλής ο αρωματισμός με βανίλια.

Σε μέρη της Μέσης Ανατολής, το ροδόνερο συνήθως προστίθεται στη λεμονάδα ή το γάλα και στην ιστορική αγγλική κομητεία του Γιόρκσαϊρ (Yorkshire), το ροδόνερο χρησιμοποιείται από παλιά ως καρύκευμα σε ένα από τα αγαπημένα πιάτα της περιοχής: τάρτα πηγμένου γάλακτος (curd).

Στο διαδίκτυο, στο λήμμα «ροδόνερο», κυριαρχούν προσφορές από επιχειρήσεις εμπορίας του ροδόνηρου, ως «Προϊόν καθαρισμού προσώπου», «Θαυμάσιο ελιξίριο δροσιάς για την επιδερμίδα», «Πόσιμο, ιδανικό για λιπαρά δέρματα με τάση ακμής» κ.λπ. Είναι φανερό ότι βρίσκεται ενεργά στη ζωή μας.

Παντελής Λεούσης

Τριαντάφυλλο και ασκί με ροδέλαιο.

Βουλγαρία και Ιράν είναι οι χώρες με την μεγαλύτερη παραγωγή ροδέλαιου. Περίφημη η "Κοιλιάδα των ρόδων" στη Βουλγαρία.

Το «πέταγμα της μπάλας»

Μία όμορφη δεσποινίδα από το Λάος ποζάρει κρατώντας ένα τόπι στο χέρι. Για εμάς, είναι απλά ένα όμορφο γραμματόσημο. Ωστόσο, αυτό το γραμματόσημο αναφέρεται σε ένα από τα πιο χαρακτηριστικά έθιμα της φυλής Hmong αυτής της μακρινής ασιατικής χώρας: το έθιμο της γνωριμίας και του ζευγαρώματος δύο ανθρώπων.

Νέοι άγαμοι, άνδρες και γυναίκες, στέκονται σε δύο σειρές και πετάνε μια μπάλα μπρος και πίσω. Όταν ένας άνδρας εντοπίσει την κοπέλα που του αρέσει και θέλει να δείξει το ενδιαφέρον του γι' αυτήν, την πλησιάζει και της ζητά την άδεια να της πετάξει την μπάλα. Αν αυτή δεχτεί το αίτημά του, θα αρχίσουν να παίζουν πετώντας τη μπάλα ο ένας στον άλλον, ενώ παράλληλα θα κουβεντιάζουν, καλλιεργώντας έτσι τη γνωριμία τους.

Το έθιμο αυτό ονομάζεται «πέταγμα της μπάλας» και, αν κρίνουμε από το γεγονός ότι του αφιερώθηκε και γραμματόσημο, πρέπει να σημαίνει ότι η εφαρμογή του είναι αποτελεσματική!

Λ. Κ.

Μαθηματικά και Επιτραπέζια Παιχνίδια

Υπάρχουν εκατοντάδες εκδόσεις γραμματοσήμων που έχουν ως θέμα τα μαθηματικά, αρχίζοντας από τις πρώτες μορφές υπολογισμού (Εικ.1, 2) και φτάνοντας στους σύγχρονους υπολογιστές (Εικ. 3).

Κάθε σχολικό μάθημα (Εικ.4) έχει τη σημασία του στη διαμόρφωση των γνώσεών μας και στην προετοιμασία μας για τη μελλοντική επαγγελματική ζωή, αλλά σίγουρα το «να μάθουμε να μετράμε» είναι μια γνώση που κουβαλάμε πάντα μαζί μας και μας συνοδεύει σε κάθε στιγμή της καθημερινότητάς μας.

Αλλά τα μαθηματικά μπορούν επίσης να συνδεθούν με τις πιο ξέγνοιαστες στιγμές της ημέρας μας, καθώς είναι αναγκαίο να ξεκουράζεται το μυαλό μας και να αφηνόμαστε σε λίγες ώρες αναψυχής.

Υπάρχει μια συγκεκριμένη κατηγορία παιχνιδιών, τα λεγόμενα «επιτραπέζια», που, περισσότερο από άλλα, βασίζονται σε κανόνες, στρατηγικές και συμπεριφορές που απαιτούν επαρκή μαθηματική ανάλυση. Οι ρίζες τους πηγαίνουν πίσω χιλιάδες χρόνια προ Χριστού, όπως μαρτυρεί αυτό το κομμάτι που εκδόθηκε από την Ηνωμένη Αραβική Δημοκρατία και μας δείχνει ένα

τραπέζι στο οποίο παιζόταν μια αρχαία μορφή ταβλιού (Εικ. 5). Χρονολογείται από το 1350 π.Χ. και βρέθηκε στον περίφημο τάφο του Φαραώ Τουταγχαμών. Γνωστό ως Σενέτ, παιζόταν με δύο παίκτες σε ένα ταμπλό 3 x 10, με πούλια σε σχήμα λιονταριού.

Ένα αρχαίο, αφρικανικής προέλευσης παιχνίδι γνωστό ως «εκλάν» (Εικ. 6) εικονίζεται σε γραμματόσημο της Ακτής του Ελεφαντοστού. Είναι ένα ταμπλό παιχνιδιού που έχει 24 τρύπες τοποθετημένες σε ομόκεντρα τετράγωνα, στις οποίες μπαίνουν μικρά ραβδάκια, ακολουθώντας πολύ ακριβείς κανόνες. Με-

ρικές φορές παιζόταν επίσης χωρίς ταμπλό, καθώς οι νομαδικές φυλές σχεδίαζαν το σχέδιο του παιχνιδιού στο έδαφος και χρησιμοποιούσαν μικρές πέτρες ως πιόνια.

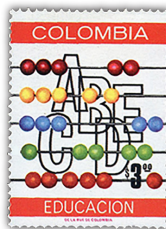
Είναι η ίδια περίπτωση του παιχνιδιού «μανγκάλα» που εισήχθη και στην Ινδονησία, και διαμορφώθηκε ως ξύλινο, σταθερό αντικείμενο (Εικ. 7).

Στο Νεπάλ βρέθηκε ένας πρόδρομος της σύγχρονης «ντάμας». Γνωστό ως Μπαγκχάλ (Εικ.8), αναφέρεται σε ένα αραβικό παιχνίδι που χρονολογείται από το 1400 π.Χ., γνωστό ως «ελ κουικάρτ». Παιζεται σε μια σκακιέρα 5

x 5, περιλαμβάνει τα πιόνια που κινού-

1

2

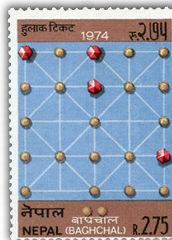
3, 4

5, 6

7, 8

νται κατά μήκος των γραμμών που έχουν σχεδιαστεί και «συλλαμβάνουν» τα αντίπαλα κομμάτια πηδώντας από πάνω τους.

Ωστόσο, έχουμε δύο παραδείγματα που το να τα αποκαλούμε παιχνίδια είναι κάπως απλοϊκό. Παρά το γεγονός ότι έχουν λίγους και πολύ απλούς κανόνες, στην εξέλιξη τους αναπτύσσουν μια σειρά από τακτικές που μετατρέπουν τον αγωνιστικό χώρο σε πραγματικό πεδίο μάχης. Μιλάμε για το παιχνίδι Γκο και το Σκάκι.

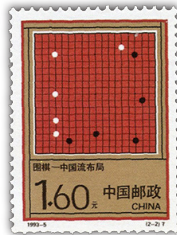
Το Γκο (Εικ. 9) είναι ένα στρατηγικό επιτραπέζιο παιχνίδι που ξεκίνησε από την Κίνα, γνωστό ως Ουέι-Τσι. Οι δυο παίκτες, ο άσπρος και ο μαύρος, προσθέτουν εναλλάξ πέτρες στο γκόμπαν (ταμπλό), περικυκλώνοντας την περιοχή, καθώς ο ένας φυλακίζει τα πιόνια του αντιπάλου και προστατεύει τα δικά του. Το Γκο παίζεται κυρίως στην Ανατολική Ασία (Κίνα, Ιαπωνία, Κορέα κλπ.), και μέσω του διαδικτύου στον υπόλοιπο κόσμο. Όπως και το σκάκι, παίζεται από μικρή ηλικία, όπως αποδεικνύεται από το γραμματόσημο της Κορέας (Εικ. 10).

Το σκάκι (Εικ. 11, 12, 13) έχει πιθανότατα ινδική προέλευση. Αναφέρεται από τον 6ο αιώνα και ήταν γνωστό ως «τσατοράγκα». Αφού πέρασε στην Περσία με το όνομα «shatranj», παίχτηκε σύντομα σε όλο τον αραβικό κόσμο. Φτάνοντας στην Ισπανία τον 9ο αιώνα, έγινε σύντομα γνωστό σε όλη την Ευρώπη.

Αλλά αν ο σκοπός του παιχνιδιού μας είναι να χαλαρώσουμε, ίσως είναι καλύτερα να επικεντρωθούμε σε πιο «μαλακά» παιχνιδιάρικα μαθήματα όπως το κλασικό παιχνίδι Tic-tac-toe (τρίλιζα) (Εικ. 14), το οποίο μπορεί επίσης να παιχτεί μόνο με ένα στυλό και χαρτί. Απλό είναι επίσης και το ντόμινο, στο οποίο τοποθετούμε απλά τα πλακίδια, το ένα μετά το άλλο, σύμφωνα με τις ζωγραφισμένες κουκκίδες που δείχνουν το σκορ. Αλλά και εδώ οι μαθηματικοί έχουν βάλει χέρι, υπολογίζοντας ότι τα 28 πλακίδια που αποτελούν το παιχνίδι μπορούν να τοποθετηθούν με περισσότερους από τρία εκατομμύρια τρόπους!

Ίσως είναι σκόπιμο να επιστρέψουμε στο πάντα διασκεδαστικό επιτραπέζιο «παιχνίδι της χήνας», ή και στο λαβύρινθο (Εικ. 15).

Sergio De Benedictis
Notiziario tematico del CIFT

9, 10

11

12, 13

14, 15

Μεγάλη η ποικιλία των επιτραπέζιων παιχνιδιών.

Αισχύλος

Ο Αισχύλος ήταν γιος του Ευφορίωνα και η οικογένειά του ανήκε στην αγροτική αριστοκρατία, αυτή των Ευπατριδών. Από μικρός ασχολήθηκε δίπλα στον πατέρα του. Το όνομα του ήταν σχετικό με την πράξη του κουρέματος των κοπαδιών.

Γεννήθηκε το 525 π.Χ. στην Ελευσίνα, μια πόλη κοντά στην Αθήνα που υπήρξε ένα αρχαίο κέντρο των Μυσηρίων. Η ευγενική καταγωγή του, η αριστοκρατική ανατροφή του, η δημοκρατική ελευθερία, το θρησκευτικό-μυστικιστικό περιβάλλον της Ελευσίνας με την λατρεία της Δήμητρας και οι μεγάλοι εθνικοί αγώνες των Ελλήνων εναντίον των Περσών, συνετέλεσαν ώστε να διαπλαστεί ο ευσεβής και γενναίος χαρακτήρας του ποιητή και το υψηλό φρόνημα που τον διέκρινε.

Ήταν άνθρωπος βαθιά θρησκευόμενος και έδωσε στα έργα του ένα τελετουργικό χαρακτήρα, παρουσιάζοντας τους ήρωες ενταγμένους σε μια συμπαντική νομοτέλεια μέσω της οποίας μπορούν να πορευτούν.

Ο Αισχύλος χαρακτηρίζεται ως ο Πατέρας της Τραγωδίας. Σε σχέση με τους άλλους δύο μεγάλους ομότεχνούς του, στον Αισχύλο αποδίδεται το ύψος, στο Σοφοκλή το κάλλος και στον Ευριπίδη το πάθος.

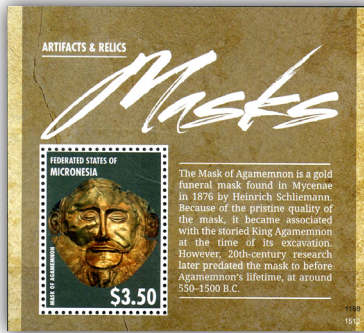
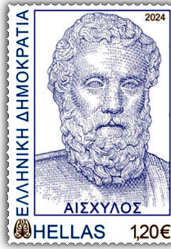
Ο Αριστοφάνης στους *Βατράχους*, περιγράφει την ιδιοσυγκρασία του Αισχύλου ως περήφανα και αυστηρή, τα συναισθήματα του ως καθαρά και ευγενή, τη μεγαλοφυΐα του εφευρετική, το ύψος του υψηλό, τολμηρό και βίαιο, πλήρες καλογολικών στοιχεί-

ων, ενώ διατηρούσε ένα μέρος της αρχαίας απλότητας και της αγροϊκας αγένειας.

Ο Αισχύλος ήταν της γενιάς των Μηδικών Πολέμων, γαλουχημένος με την αρετή της αγάπης προς την πατρίδα του και την ελευθερία, και πολέμησε με μεγάλο θάρρος στις μάχες του Μαραθώνα, της Σαλαμίνας, του Αρτεμισίου και πιθανόν των Πλαταιών. Στην πρώτη μάλιστα από αυτές πληγώθηκε. Στο Μαραθώνα πολέμησαν μαζί του και τα δύο αδέρφια του Αμεινίας και Κυναίγειρος. Ο τελευταίος μάλιστα πέθανε στον Μαραθώνα στη προσπάθειά του να κρατήσει με τα χέρια του, καθώς ήταν χειροδύναμος και πιθανότατα παλαιστής, ένα πλοίο των Περσών πριν βγει στα ανοιχτά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Αισχύλος θεωρούσε ως το μεγαλύτερο επίτευγμα της ζωής του τη συμμετοχή του στη Μάχη του Μαραθώνα, στην Ναυμαχία του Αρτεμισίου και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας. Ίσως στην σημερινή εποχή να φαίνεται περίεργο ότι ένας άνθρωπος που θεωρείται μια από τις πνευματικές κορυφές της ανθρωπότητας θεωρούσε μεγαλύτερη τιμή το ότι υπήρξε πολεμιστής παρά ένας ειρηνικός πολίτης. Αυτό είναι

ενδεικτικό της διαφορετικής αντίληψης της ζωής και της αξίας που δίνουν στα γεγονότα οι άνθρωποι στο πέρασμα των αιώνων. Αυτή την αξία που έδινε ο Αισχύλος στην πολεμική του δράση για την υπηρεσία της πατρίδας, μπορούμε να εκτιμήσουμε στο

Το κείμενο επάνω στο φεγιά αναφέρεται στο ιστορικό της εύρεσης της μάσκας του Αγαμέμνονα από τον Ερρίκο Σλήμαν.

κείμενο του επιτύμβιου επιγράμματος, που ο ίδιος συνέθεσε και έλεγε σε μετάφραση:

«Το γιο του Ευφορίωνα, τον Αθηναίο Αισχύλο, κρύβει νεκρό το μήνμα αυτό της Γέλας με τα στάρια. Την άξια νιότη του θα επεί του Μαραθώνα το άλσος και ο Μήδος ο ακούρευτος, όπου καλά την ξέρει.»

Ταξίδεψε δυο φορές στη Σικελία. Στο

“Η κόρη του Αγαμέμνονα” (Φιγένηια) σε πίνακα του Anselm Feuerbach (1862).

πρώτο ταξίδι, το 471 π.Χ., ήταν καλεσμένος από τον φιλότεχνο τύραννο των Συρακουσών Ιέρωνα για να διδάξει τις τραγωδίες του.

Εκεί θα γράψει την *Αίτνα*, προς τιμήν της ομώνυμης πόλης που ο Ιέρωνας ανακατασκεύασε στα ερείπια της αρχαίας πόλης που καταστράφηκε από το ηφαίστειο.

Οι επτά τραγωδίες του Αισχύλου που διατηρήθηκαν είναι: *Ικέτιδες*, 490 π.Χ., *Προμηθέας Δεσμώτης*, 476-466 π.Χ., *Πέρσαι*, 472 π.Χ., *Επτά επί Θήβας*, 467 π.Χ., *Αγαμέμνων*, *Χοηφόροι* και *Ευμενίδες*. Οι τρεις τελευταίες αποτελούν την τριλογία *Ορέστεια*, που συντέθηκε γύρω στο 458 π.Χ. Στην *Ορέστεια*, που θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα πνευματικά επιτεύγματα, εξετάζεται η πορεία της ανθρωπότητας, από το πρωτόγονο δίκαιο της αυτοδικίας στο θετό δίκαιο, που στηρίζεται στην λογική και στον αμοιβαίο σεβασμό.

Πέθανε στη Γέλα το 456/455 π.Χ. στη δεύτερη επίσκεψή του. Λέγεται ότι σκοτώθηκε όταν έπεσε στο κεφάλι του μία χελώνα, την οποία είχε ρίξει από ψηλά ένας αετός, προκειμένου να σπάσει το καβούκι της και μετά να τη φάει. Οι δύο γιοι του, Ευαίων και Ευφορίων, έγραψαν επίσης τραγωδίες, όπως και ο Φιλοκλής, γιος της αδελφής του. Ο Ευφορίων φέρεται ότι νίκησε μάλιστα και τον πατέρα του και τον Σοφοκλή στους δραματικούς αγώνες. Είναι γνωστοί 79 τίτλοι έργων του, από τα οποία σώζονται σήμερα επτά ολόκληρα και 400 αποσπάσματα και σπαράγματα από τα υπόλοιπα.

Λάκης Τσάκωνας

Φασκόλωμος ο κοινός

Ο Φασκόλωμος ο κοινός είναι ένα μεγάλο χερσαίο είδος αυστραλιανών μαρσιποφόρων, παρόμοιο με δύο συγγενή είδη της ίδιας οικογένειας. Οι

Φασκολώμους έχουν βαρύ, κοντόχοντρο σώμα, με μικρά μάτια και κοντά αυτιά, και είναι σχε-

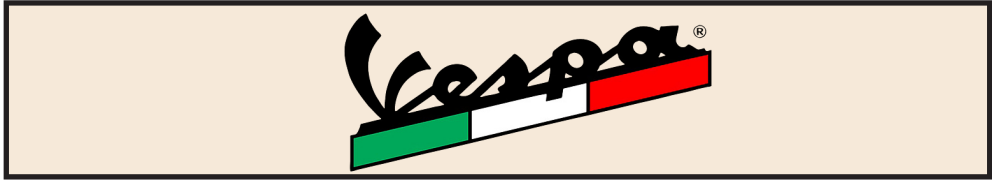
δόν κολοβοί. Είναι κυρίως νυχτόβια ζώα και περνούν το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας σε λαγούμια. Έχουν μήκος 80 έως 120 εκ. και είναι αυστηρά φυτοφάγα. Τρώνε χόρτα και τον εσωτερικό φλοιό των ριζών των δέντρων και των θάμνων. Οι αγρότες τα θεωρούν παράσιτα επειδή σκάβουν σε καλλιεργούμενα χωράφια και βοσκοτόπια, και επειδή τα λαγούμια τους μπορεί να φιλοξενούν κουνέλια που προξενούν καταστροφές στις καλλιέργειες.

Ο κοινός Φασκόλωμος έχει τραχύ σκούρο τρίχωμα και ένα φαλακρό, κοκκώδες επίθεμα μύτης. Συναντάται

σε δασικές λοφώδεις εκτάσεις της νοτιοανατολικής Αυστραλίας (Κουίνσλαντ, Νέα Νότια Ουαλία, Βικτώρια στη Νότια Αυστραλία και Τασμανία). Τα παλαιότερα χρόνια σε μικρά νησιά της χώρας ζούσαν Φασκόλωμους νάνοι, οι οποίοι έχουν εξαφανιστεί λόγω της καταστροφής των οικοτόπων τους από τα βοοειδή που βόσκουν.

Λ. Κ.

Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρίσκει την Ιταλία κατεστραμμένη, τόσο σε υποδομές, όσο και στη βιομηχανία και στο οδικό δίκτυο. Η Piaggio κατάφερε να ξαναλειτουργήσει τις κατεστραμμένες μονάδες παραγωγής της που είχαν πληγεί από τους βομβαρδισμούς στην πόλη Ποντετέρα, όπου αρχικά κατασκεύαζε μαχητικά αεροσκάφη. Η αγορά αυτοκινήτου δεν είχε κίνητρο να αναπυχθεί στα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο, καθώς τόσο η οικονομία, όσο και το οδικό δίκτυο της Ιταλίας είχαν πληγεί καταστροφικά από τον πόλεμο. Ο Ενρίκο Πιάτζιο, γιος του ιδρυτή της «Piaggio» Ρινάλντο Πιάτζιο, αποφασίζει να εγκαταλείψει την αεροναυπηγική και προσπαθεί να ξεκινήσει την παραγωγή ενός νέου, σύγχρονου και οικονομικού μεταφορικού μέσου για τις μάζες, που εκείνη τη χρονική στιγμή είχε ανάγκη η Ιταλία.

Ο Φερντινάντο Ιντσέντι, που πριν τον πόλεμο ήταν ιδιοκτήτης της βιομηχανίας κατασκευής σωλήνων που έφερε το όνομά του, ανέθεσε στον Κορραντίνο Ντ'Ασκάνιο, πρώην μηχανικό αεροναυπηγικής και πλέον υπάλληλο της Piaggio, τη σχεδίαση ενός οχήματος για άνδρες και γυναίκες, που να

είχε τη δυνατότητα να μεταφέρει και δεύτερο επιβάτη, και να μην λερώνει τα ρούχα του οδηγού του.

Ο Ντ'Ασκάνιο, που μισούσε τις μοτοσικλέτες, σχεδίασε ένα εντελώς ξεχωριστό όχημα. Το νέο αυτό όχημα είχε προστατευτικό κάλυμμα και οι αλλαγές των ταχυτήτων ήταν στο χέρι, ενώ ο κινητήρας ήταν τοποθετημένος στον πίσω τροχό. Η μπροστινή «ασπίδα» κρατούσε τον αναβάτη καθαρό και στεγνό, σε σύγκριση με τους αναβάτες των μέχρι τότε κλασικών μοτοσικλετών.

Το μπροστινό ψαλίδι μιμούταν το σύστημα προσγείωσης των αεροσκαφών, επιτρέποντας την εύκολη αλλαγή της διεύθυνσης του οχήματος. Η εσωτερική μετάδοση κίνησης κατευθιαν

στον τροχό, καταργούσε αυτόματα την αλυσίδα στον πίσω τροχό που συνδυαζόταν με ακαθαρσίες, μυρωδιά λαδιού και αισθητική μιζέρια. Αυτή ήταν η βασική σχεδίαση του νέου μοντέλου και έτσι ο Ντ'Ασκάνιο πήγε τα σχέδιά του στον Ενρίκο Πιάτζιο, ο οποίος στη συνέχεια κατασκεύασε τη Βέσπα το 1946. Η γέννηση της πρώτης Βέσπα ήταν πλέον γεγο-

Η βέσπα χρησιμοποιήθηκε σε πολλές χώρες για τη μεταφορά ταχυδρομείου.

νός.

Το μεσημέρι της 23ης Απριλίου 1946 στο κεντρικό γραφείο εφευρέσεων και κατασκευών του Ιταλικού Υπουργείου Βιομηχανίας και Εμπορίου στη Φλωρεντία, η Piaggio έλαβε την πατέντα για μια μοτοσικλέτα, σύμπλεγμα οργάνων και υλικών, συνδυασμένα με ένα πλαίσιο που κάλυπτε όλα τα μηχανικά μέρη. Περιλαμβανόταν το σχέδιο του προστατευτικού καλύμματος που θα επέτρεπε να αναπτυχθούν καινούργια στοιχεία, έτσι ώστε να κυκλοφορήσουν πολύ γρήγορα στο άμεσο μέλλον νέα μοντέλα του οχήματος. Η μοτοσικλέτα αυτή είχε στο πίσω μέρος ένα μαξιλαράκι για τον συνεπιβάτη, το οποίο μπορούσε να αντικατασταθεί προαιρετικά με ένα κουτί αποσκευών. Περιλάμβανε εμπρός «αλυσίδα» προστασίας (ποδιά) που αρχικά ήταν επίπεδη, στη συνέχεια όμως άλλαξε σε μια διπλή καμπυλωτή ποδιά, έτσι ώστε στην εσωτερική μεριά της να δημιουργηθεί ντουλαπάκι όπως εκείνα των αυτοκινήτων. Το καπάκι για το ντεπόζιτο της βενζίνης ήταν κάτω από το κάθισμα, κάτι που σήμαινε για τον οδηγό λιγότερα έξοδα για μια τάπα ασφαλείας με κλειδαριά και για την επιπλέον επεξεργασία που χρειάζονταν τα ντεπόζιτα των κοινών μοτοσυκλετών.

Είχε άκαμπτη ανάρτηση πίσω και μικρή 8-ιντσών ρόδα (200 χιλιοστών) που έδινε τη δυνατότητα για μια συμπαγή σχεδίαση και πολύ

χώρο για τα πόδια του οδηγού. Ο κινητήρας του ήταν τοποθετημένος στον πίσω τροχό, ήταν δίχρονος και όγκου 98 κυβικών εκατοστών. Όπως κάθε δίχρονος κινητήρας, λειτουργούσε με μίγμα λαδιού και βενζίνης που παρήγαγε έντονο καπνό από την εξάτμιση, ενώ παρήγαγε και έναν χαρακτηριστικό ήχο που έμοιαζε με της σφήκας.

Η πρώτη αυτή μοτοσικλέτα είχε τον αριθμό MP5 και ονομάστηκε Papierno, που ήταν το όνομα του ήρωα της Ντίσεινι Ντόναλντ Ντακ στην Ιταλία και που δόθηκε από τους εργάτες της Piaggio, λόγω του παράξενου σχήματός του. Ο σχεδιασμός του δεν άρεσε στον Ενρίκο Πιάτζιο και ζήτησε από τον Ντ'Ασκάβιο να το ξανασχεδιάσει και να του δώσει μια πιο αερο-

δυναμική προσέγγιση.

Η δεύτερη μοτοσικλέτα είχε τον αριθμό MP6 και όταν την παρουσίασαν στον Πιάτζιο και άκουσε τον ήχο του κινητήρα φώναξε «Sempra una vespa» («Ακούγεται σαν σφήκα») και έτσι αυτό το όνομα έμεινε για πάντα.

Η λέξη Vespa (Βέσπα, σφήκα) υιοθετήθηκε ως το νέο όνομα αυτής της μοτοσικλέτας, εξαιτίας όχι μόνο του οξύ ήχου του κινητήρα αλλά και του σχήματός της. Το πίσω κομμάτι που ήταν σφαιρικό, ενωνόταν με το μπροστινό με έναν στενό λαιμό και το τιμόνι φαινόταν σαν δύο κεραίες.

Στις 8 Απριλίου 1956 "1.000.000 βέσπες"!

Η Piaggio ήθελε η Βέσπα να περάσει στη μαζική παραγωγή και η μέχρι τότε βιομηχανική πείρα της, την οδήγησε στη δημιουργία μιας αλυσίδας κατασκευής στα πρότυπα της Ford στη Βόρεια Αμερική. Η Βέσπα παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Golf Club της Ρώμης, αλλά οι δημοσιογράφοι δεν ενθουσιάστηκαν με το περίεργο σε χρώματα, σαν παιχνίδι, όχημα που είδαν. Όταν έγινε το τεστ της οδήγησής της, τους έκανε να αλλάξουν γνώμη, καθώς η Βέσπα ήταν πιο εύκολη στην οδήγηση από την κοινή μοτοσικλέτα. Η επίσημη παρουσίασή της έγινε στο Μιλάνο και οι πρώτες 50 Βέσπα πουλήθηκαν σιγά σιγά.

Οι παραγγελίες άρχισαν να πληθαίνουν μόνο μετά την πώληση με δόσεις. Μέσα στα επόμενα χρόνια μέχρι το 1952, η Βέσπα έγινε τόσο διάσημη που ιδρύθηκαν και Λέσxes Vespa σχεδόν σε όλη την Ευρώπη ενώ τα μέλη τους ξεπέρασαν τα 50.000.

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1950, η Βέσπα κατασκευαζόταν επίσημα στη Γερμανία, τη Μεγάλη Βρετανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο και την Ισπανία. Τη δεκαετία του 1960 ξεκίνησε η παραγωγή της στην Ινδία, τη Βραζιλία και την Ινδονησία. Μέχρι το 1956 πουλήθηκαν ένα εκατομμύριο αντίτυπα και στη συνέχεια δύο εκατομμύρια μέχρι το 1960. Σε όλη αυτή τη δεκαετία η Βέσπα συμβόλιζε την ελευθερία και τη φαντασία, κάτι που οδήγησε σε τεράστια αύξηση των πωλήσεων. Μέχρι το 1970 είχαν πωληθεί τέσσερα εκατομμύρια, αριθμός που έφτασε τα δέκα εκατομμύ-

ρια μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980. Από το 1957 μέχρι το 1961 στη Σοβιετική Ένωση κατασκευαζόταν μία μοτοσικλέτα που είχε το όνομα Vjatka-VP150 και βασιζόταν στο σχέδιο της Βέσπα.

Μέχρι σήμερα πολλοί είναι οι ιδιοκτήτες μιας καινούριας ή μεταχειρισμένης Βέσπα. Η δυσκολία ανεύρεσης χώρου στάθμευσης και το χαμηλό κόστος συντήρησης, αύξησαν τη ζήτηση της Βέσπα, αλλά και άλλων σκούτερ. Ως σήμερα έχουν παραχθεί 138 διαφορετικές εκδοχές της Βέσπα ενώ υπάρχουν σε παραγωγή πέντε: η κλασική PX και οι μοντέρνες S, LX, GT και GTS.

Η πιο μεγάλη διαφήμιση της Βέσπα ήταν στο Χόλυγουντ, όταν το 1952 ο Γκρέγκορι Πεκ και η Όντρεϊ Χέμπορν πρωταγωνιστούσαν στην ταινία "Διακοπές στη Ρώμη". Ο Γκρέγκορι Πεκ υποδούσαν τον Τζόε Μπράντλεϋ, δημοσιογράφο εφημερίδας και η Όντρεϊ Χέμπορν ήταν συνειπιβάτης του στη σκηνή της οδήγησης της Βέσπα στους δρόμους της Ρώμης που καθόταν στα πλάγια. Η Βέσπα πρωταγωνίστησε στην ταινία και υπήρχε και στην αφίσα της ταινίας, κάτι που βοήθησε στην εξαπλώση των πωλήσεών της παγκοσμίως.

Επίσης στον ελληνικό κινηματογράφο στην ταινία "Τρελλός, παλαβός και Βέγγος" του 1967, ο ηθοποιός Θανάσης Βέγγος έδωσε μία από τις πιο διάσημες ατάκες σχετικά με τη Βέσπα. Η ατάκα ήταν «Ξέρεις από Βέ-

Παντελής Λεούσης

“Λέσχη Βέσπα Ιταλίας”

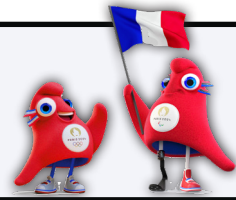
Σε μερικές χώρες κυκλοφόρησαν και Βέσπα με κλαλάθι.

“Τα πρώτα μοντέλα Βέσπα και Σέατ”.

σπα;» και έμεινε διαχρονική.

Ολυμπιακές Μασκότ

Οι Ολυμπιακές μασκότ είναι φανταστικοί χαρακτήρες. Συνήθως είναι ζώα ιθαγενή της περιοχής ή ανθρωπίνες φιγούρες που αντιπροσωπεύουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όπου διεξάγονται οι Ολυμπιακοί και οι Παραολυμπιακοί Αγώνες, και ενσωματώνουν και διαδίδουν τις αξίες και τις ιδέες που επιθυμεί η εκάστοτε διοργανώτρια χώρα.

Μετά την πρώτη Ολυμπιακή μασκότ που δημιουργήθηκε για τους χειμερινούς Ολυμπιακούς αγώνες του 1932 του Λος Άντζελες, ακολούθησε ο Schuss, των χειμερινών του 1968, που έλαβαν χώρα στην Γκρενόμπλ της Γαλλίας. Ήταν μία μικρόσωμη ανδρική φιγούρα πάνω σε σκι, αφαιρετικά σχεδιασμένη και βαμμένη στα χρώματα της Γαλλίας: μπλε, κόκκινο και άσπρο. Έκτοτε, όλοι οι Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν μια μασκότ.

Ωστόσο, η πρώτη επίσημη ολυμπιακή Μασκότ εμφανίστηκε στους θερινούς Ολυμπιακούς αγώνες του Μονάχου το 1972, και ήταν ένας σκύλος Ντάτσχουντ, με το όνομα Waldi. Ήταν ζώο ιδιαίτερα δημοφιλές στη Βαυαρία διότι διέθετε προσόντα επιθυμητά για κάθε αθλητή, όπως αντοχή, ανθεκτικότητα και ευκίνησία, ενώ πάνω του μπορούμε να διακρίνουμε τρία από τα χρώματα της Ολυμπιακής σημαίας

(μπλε, κίτρινο, πράσινο).

Για πολλούς, πάντως, η πρώτη μεγάλη και πιο εντυπωσιακή μασκότ των Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων ήταν ο Μίσα (Misha), που παρουσιάστηκε στους Αγώνες του 1980 της Μόσχας.

Η επιτυχία των πρώτων αυτών μασκότ, βοήθησε ώστε να καθιερωθούν ως σύμβολα των Ολυμπιακών Αγώνων που ακολούθησαν και να γίνουν θεσμός. Είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς και παρά τη βαρύτητα

των μηνυμάτων που φέρουν, είναι σχεδιασμένες με απλό τρόπο και με έντονα, χαρούμενα χρώματα, κατάλληλα για το φεστιβαλικό κλίμα που επικρατεί κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των αγώνων.

Οι μασκότ της Αθήνας 2004 ήταν ο Φοίβος και η Αθηνά, κούκλες εμπνευσμένες από ένα κωδωνόσχημο γυναικείο ειδώλιο που εκτίθεται στο εθνικό αρχαιολογικό μουσείο της

Αθήνας. Στην αρχαιότητα αυτές οι κούκλες, «δαίδαλα», όπως ονομάζονται, εκτός από παιχνίδια είχαν και λατρευτικές χρήσεις. Τα αδέρφια Φοίβος και Αθηνά συμβολίζουν έτσι τη χαρά του παιχνιδιού, αλλά και τις αξίες του Ολυμπισμού. Η σκόπιμη επιλογή αδερφού και αδερφής έγινε για να δείξει την ισότητα και την αδελφοσύνη.

Λ. Κ.

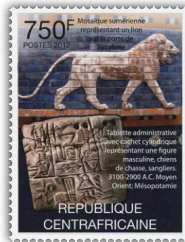
Η βιβλική πόλη Ουρ των Χαλδαιών της Μεσοποταμίας, γνωστή ως Tell al-Muqayyar, ήταν μια σημαντική πόλη-κράτος των Σουμερίων που άνθισε περίπου μεταξύ 2025-1738 π.Χ. Βρίσκεται κοντά στη σύγχρονη πόλη Nasiriyah τουνότιου Ιράκ, σε ένα εγκαταλεειμένο κανάλι του ποταμού Ευφράτη, και κάλυπτε περίπου 6000 στρέμματα περιβαλλόμενα από τείχος. Όταν ο Βρετανός αρχαιολόγος Τσαρλς Λέοναρντ Γούλεϊ έκανε ανασκαφές στις δεκαετίες του 1920 και του 1930, η πόλη ήταν ένας μεγάλος τεχνητός λόφος πάνω από επτά μέτρα ύψος, που αποτελείτο από κτίσματα από τούβλα λάσπης στοιβαγμένα το ένα πάνω στο άλλο, σε διαφορετικά παράλληλα επίπεδα.

Τα πρώτα γνωστά επαγγέλματα στην πόλη Ουρ χρονολογούνται στα τέλη της 3ης χιλιετίας π.Χ. Περίπου το 3000 π.Χ., η Ουρ κάλυπτε συνολική έκταση 150 στρεμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των πρώιμων ναών. Η Ουρ έφτασε στο μέγιστο μέγεθος των 220 στρεμμάτων κατά την Πρώιμη Δυναστική Περίοδο της αρχής της 3ης χιλιετίας π.Χ., όταν ήταν μια από τις σημαντικότερες πρωτεύουσες του πολιτισμού των Σουμερίων. Η Ουρ συνέχισε ως ελάσσων πρωτεύουσα της Σουμερίας και τους επόμενους πολιτισμούς, αλλά κατά τον 4ο αιώνα π.Χ. ο Ευφράτης άλλαξε πορεία και η

πόλη εγκαταλείφθηκε. Κατά τη διάρκεια της ακμής της Ουρ κατά την Πρώιμη Δυναστική περίοδο, οι τέσσερις κύριες οικιστικές περιοχές της πόλης περιλάμβαναν σπίτια από ψημένα τούβλα λάσπης τοποθετημένα κατά μήκος στενών, μακρικών, ελικοειδών δρόμων. Τα τυπικά σπίτια περιλάμβαναν μια ανοιχτή κεντρική αυλή με δύο ή περισσότερα κύρια οικοσυστικά, στα οποία διέμεναν οι οικογένειες. Κάθε σπίτι είχε ένα οικιακό παρεκκλήσι όπου φυλάσσονταν οι λατρευτικές δομές και ο οικογενειακός ταφικός θόλος. Κουζίνες, σκάλες, χώροι εργασίας και τουαλέτες, όλα συνυπήρχαν ως μέρος των οικιακών δομών.

Τα σπίτια ήταν στοιβαγμένα το ένα δίπλα στο άλλο, με τους εξωτερικούς τοίχους του ενός νοικοκυριού να εφάπτονται στο επόμενο. Αν και οι συνοικίες φαίνονται πολύ κλειστές, οι εσωτερικές αυλές και οι φαρδιόι δρόμοι παρείχαν φως και τα σπίτια που ήταν το ένα κοντά στο άλλο προστάτευαν την έκθεση των εξωτερικών τοίχων στη θέρμανση, ειδικά κατά τα ζεστά καλοκαίρια.

Μεταξύ 1926 και 1931, οι έρευνες στην Ουρ επικεντρώθηκαν στο Βασιλικό Νεκροταφείο, όπου τελικά ανασκάφηκαν περίπου 2.100 τάφοι, σε μια περιοχή 70 x 55 μ. Υπολογίζεται ότι υπήρχαν αρχικά έως και τρεις φορές περισσότε-

Χρυσό ξίφος από τους βασιλικούς τάφους.
Ανω, η Πύλη του Ισάτρ (575 π.Χ.).
Δαξιά, δομικό συγκρότημα και βασιλικό παιχνίδι.

ρες ταφές. Από αυτές, 660 προσδιορίστηκαν ότι χρονολογούνται στην Πρώιμη Δυναστική Περίοδο (2600-2450 π.Χ.) και 16 χαρακτηρίστηκαν ως «βασιλικοί τάφοι». Αυτοί οι τάφοι είχαν ένα λιθόκτιστο θάλαμο με πολλά δωμάτια, όπου βρισκόταν η κύρια βασιλική ταφή. Οι άνθρωποι που υποτίθεται ότι υπηρέτησαν το βασιλικό πρόσωπο ήταν θαμμένοι σε ένα λάκκο έξω από τον βασιλικό θάλαμο ή δίπλα του. Ο μεγαλύτερος από αυτούς, που χαρακτηρίστηκε «λάκκος θανάτου», περιλάμβανε λείψανα 74 ανθρώπων. Οι ειδικοί κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι βασιλικοί συνοδοί είχαν πει πρόθυμα κάποιον θανατηφόρο ναρκωτικό και μετά ξάπλωσαν σε σειρές για να πάνε με τον αφέντη ή την ερωμένη του.

Οι πιο εντυπωσιακοί βασιλικοί τάφοι στο Βασιλικό Κοιμητήριο της Ουρ ήταν ένας που ανήκε σε μια φορτωμένη με πλούσια στολίδια βασίλισσα περίπου 40 ετών και ένας τάφος μιας γυναίκας αγνώστου ταυτότητας. Οι μεγαλύτεροι λάκκοι θανάτου ήταν ο επονομαζόμενος Τάφος του Βασιλιά που ήταν συλημένος, και ο Μεγάλος Λάκκος Θανάτου που περιείχε τα σώματα 63 φυλάκων. Τέλος, ένας άλλος λάκκος περιείχε 74 γυναίκες, προφανώς βασιλικές ακολούθους, που ήταν περίτεχνα ντυμένες και τοποθετημένες σε τέσσερις σειρές γύρω από

ένα σύνολο μουσικών οργάνων.

Πρόσφατη ανάλυση δείγματος κρανίων από διάφορους λάκκους αποκάλυψε ότι οι γυναίκες ακόλουθοι, αντί να δηλητηριαστούν, είχαν υποκύψει σε τραύμα που προκλήθηκε από αμβλύ όργανα κατά τη διάρκεια τελετουργικής θυσίας. Αφού θανατώθηκαν, έγινε προσπάθεια διατήρησης των σορών, χρησιμοποιώντας συνδυασμό θερμικής επεξεργασίας και εφαρμογής υδραργύρου. Στη συνέχεια, τα σώματα ντύθηκαν με τα επίσημα ρούχα τους και στρώθηκαν σε σειρές στους λάκκους.

Οι έρευνες του Τσαρλς Λέοναρντ Γούλεϊ στην Ουρ διήρκεσαν 12 χρόνια, από το 1922 και το 1934, συμπεριλαμβανομένων πέντε ετών που επικεντρώθηκαν στο Βασιλικό Νεκροταφείο. Ένας από τους κύριους βοηθούς του ήταν ο Μαξ Μάλουσαν, σύζυγος της γνωστής συγγραφέως Αγκάθα Κρίστι, η οποία επισκέφτηκε την Ουρ και βάσισε το μυθιστόρημά της «Φόνος στη Μεσοποταμία» με τον Ηρακλή Πουαρό, στις εκεί ανασκαφές.

Στις σημαντικές ανακαλύψεις στην Ουρ περιλαμβάνονται και χιλιάδες πήλινες πινακίδες με σφηνοειδή γραφή που περι-

γράφουν λεπτομερώς τη ζωή και τις σκέψεις των κατοίκων της Ουρ.

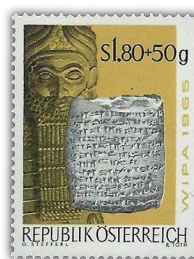
Νίκος Στεργίου

Η περίφημη λύρα της Ουρ.

Βασιλιάς Σουμερίων και Ακκάδων

Σουμεριακή γραφή σε ταμπλέτες.

Το σφαγείο

Τα παλαιότερα χρόνια η σφαγή των ζώων γινόταν γενικά με τυχαίο και ανεξέλεγκτο τρόπο, σε διάφορα μέρη. Οι πρώτοι χάρτες του Λονδίνου, για παράδειγμα, δείχνουν πολλά μαντριά στην περιφέρεια της πόλης, όπου η σφαγή γινόταν στο ύπαιθρο ή σε καλυμμένους χώρους αγορών φρέσκων προϊόντων. Τέτοια υπαίθρια σφαγεία αγγλικά λέγονταν shambles, και σε ορισμένες πόλεις της Αγγλίας και της Ιρλανδίας υπάρχουν δρόμοι με αυτό το όνομα. Ονομάστηκαν έτσι από το γεγονός ότι ήταν οι χώροι στους οποίους οι κρεοπώλες έσφαζαν τα ζώα και τα ετοίμαζαν για κατανάλωση.

Το σφαγείο εμφανίστηκε ως θεσμός τον δέκατο ένατο αιώνα. Ένας συνδυασμός υγειονομικών και κοινωνικών προβληματισμών, που μεγιστοποιήθηκαν από την ταχεία αστικοποίηση κατά τη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης, οδήγησε τους κοινωνικούς μεταρρυθμιστές να απαιτήσουν την απομόνωση των σφαγείων και τη ρύθμιση όλων των δραστηριοτήτων που σχετίζονταν με τη σφαγή των ζώων. Εκτός από τις ανησυχίες που διατυπώθηκαν σχετικά με την υγιεινή και τις ασθένειες, υπήρξαν επίσης επικρίσεις για την πρακτική που εφαρμοζόταν, με το σκεπτικό ότι η επίδραση που είχε η σφαγή, τόσο στους σφαγείς όσο και στους παρατηρητές, «εκπαίδευε τον άνθρωπο στην πρακτική της

βίας και της σκληρότητας, έτσι ώστε να φαίνεται ότι δεν έχουν κανέναν περιορισμό στη χρήση της.»

Ως αποτέλεσμα αυτής της έντασης, οι αγορές κρέατος μέσα στις πόλεις έκλεισαν και τα σφαγεία μεταφέρθηκαν εκτός των ορίων τους.

Ένα από τα πρώτα σχέδια για την ίδρυση δημόσιων σφαγείων τέθηκε σε εφαρμογή στο Παρίσι το 1810, τα χρόνια του Ναπολέοντα Βοναπάρτη.

Στο Λονδίνο παρωρήθηκαν πέντε περιοχές στα περίχωρα της πόλης και περιορίστηκαν τα φεουδαρχικά προνόμια των συντεχνιών. Καθώς

οι απαιτήσεις σε κρέας του αυξανόμενου αριθμού κατοίκων διευρύνονταν σταθερά, οι αγορές κρέατος τόσο εντός της πόλης όσο και εκτός αυτής άρχισαν να προκαλούν τη δημόσια αποδοκιμασία. Σε μία από αυτές τις αγορές, στην αγορά Smithfield, το κρέας διακινείτο ήδη από τον 10ο αιώνα και, μέχρι το 1726 ο Άγγλος συγγραφέας Daniel Defoe (Ροβινσώνας Κρούσος) την θεωρούσε από ως «την μεγαλύτερη στον κόσμο, χωρίς αμφιβολία». Μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα, κατά τη διάρκεια ενός έτους, 220.000 κεφάλια βοοειδή και 1.500.000 πρόβατα «οδηγούνταν βίαια σε μια έκταση πέντε στρεμμάτων, στην καρδιά του Λονδίνου, μέσω των στενότερων και πολυσύχναστων οδών του».

Στις αρχές του 19ου αιώνα, κυκλοφόρησαν φυλλάδια που υποστηρίζουν την απομάκρυνση της κτηνοτροφικής αγοράς και τη μετεγκατάστασή της εκτός πόλης, λόγω των εξαιρετικά κακών συνθηκών υγιεινής, καθώς και της βίαιης μεταχείρισης των βοοειδών. Το 1843, το περιοδικό *The Farmer's Magazine* (Το περιοδικό των γεωργών) δημοσίευσε μια αναφορά υπογεγραμμένη από τραπεζίτες, εμπόρους, δημότες, κρεοπώλες και κατοίκους της περιοχής, κατά της επέκτασης της κτηνοτροφικής αγοράς.

Οι ίδιες περίπου χρονολογίες ίδρυσης σφαγείων ισχύουν και για τις άλλες μεγάλες χώρες της Ευρώπης. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, ένα από τα πιο προηγμένα σφαγεία διεθνώς ιδρύθηκε το 1863 στη λεωφόρο Molise του Μιλάνο. Ήταν τόσο καλά οργανωμένο, ώστε μόλις το 2005 εγκαταλείφθηκε και αντικαταστάθηκε με διεθνή διαγωνισμό, είχε δική του γη. Λόγω οικονομικής στενότητας εγκαταλείφθηκαν τα μεγαλύτερα σχέδια και τα νέα προσαρμόστηκαν στις οικονομικές δυνατότητες της εποχής. Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε από τον Εμμανουήλ Μπενάκη (Μάρτιος 1916) αλλά λόγω των ιδιαίτερων εθνικών και πολεμικών συνθηκών που επικράτησαν το έργο ολοκληρώθηκε από τον δήμαρχο Σπυρίδωνα Πάτση το 1920.

Η ίδρυση σφαγείων στην ελεύθερη Αθήνα ανάγεται στην εποχή της δημαρχίας Δημητρίου Καλλιφρονά, ο οποίος εγκατέστησε το πρώτο υποτυπώδες σφαγείο στην απόμακρη περιοχή του Αστεροσκοπείου. Το 1856, επί δημαρχίας Κ. Γαλάτη, η δραστηριότητα μεταφέρεται πίσω από τον λόφο του Φιλοπάππου, προς τον αδικοχασμένο λόφο Σικελίας. Εκεί θα

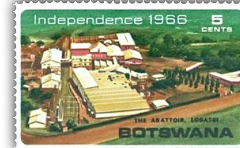
παραμείνει μέχρι την δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα, δηλαδή μέχρι τη μεταφορά στα νέα Σφαγεία της οδού Πειραιώς.

Τα σχέδια για την ανέγερση Σφαγείων που είχαν καταρτιστεί από τον στρατιωτικό μηχανικό Ιφικράτη Κοκκίδη το 1893 δεν υλοποιήθηκαν λόγω της οικονομικής αδυναμίας του Δήμου Αθηναίων να ανταπεξέλθει στο κόστος, αποτέλεσμα της σφοδρής οικονομικής κρίσης.

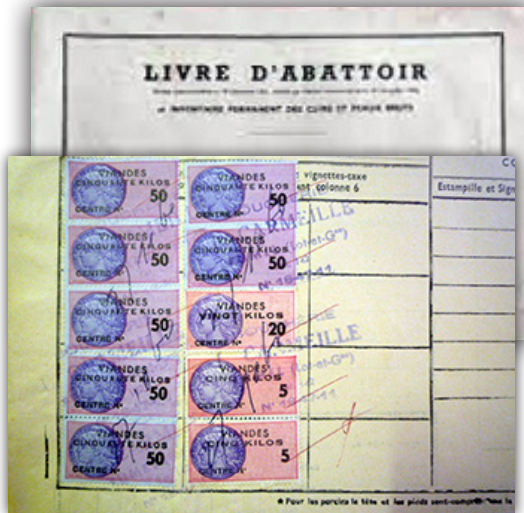
Η ίδρυση σύγχρονων Δημοτικών Σφαγείων είχε θεθεί ως θέμα επί πολλές δεκαετίες αλλά το κόστος ήταν αποτρεπτικό. Επί δημαρχίας Εμμανουήλ Μπενάκη σχεδιάσθηκαν τα πρώτα υπερσύγχρονα σφαγεία πάνω σε γερμανικά πρότυπα. Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος βρέθηκε η περιοχή του Ταύρου. Ήταν έρημη, βρισκόταν κοντά στο κέντρο της πόλης, διέθετε τον άξονα της οδού Πειραιώς και εκεί το δημόσιο

Οργανωμένη εγκατάσταση σφαγείων στη Μαυριτανία...

...και στην Μποτσουάνα, σε έκδοση για την επέτειο της ανεξαρτησίας της χώρας.

Με νόμο της 24ης Μαΐου 1951, δημιουργήθηκε στη Γαλλία φόρος εμπορίας στο κρέας. Ο φόρος αυτός καταβαλλόταν από το 1952 έως το 1960 με την επικόλληση ειδικών ενσήμων σε βιβλίο που διατηρούσαν τα σφαγεία. Ήταν φορολογικά ένσημα αποκλειστικά για χονδρεμπόρους και μεσίτες.

είχε δική του γη. Λόγω οικονομικής στενότητας εγκαταλείφθηκαν τα μεγαλύτερα σχέδια και τα νέα προσαρμόστηκαν στις οικονομικές δυνατότητες της εποχής. Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε από τον Εμμανουήλ Μπενάκη (Μάρτιος 1916) αλλά λόγω των ιδιαίτερων εθνικών και πολεμικών συνθηκών που επικράτησαν το έργο ολοκληρώθηκε από τον δήμαρχο Σπυρίδωνα Πάτση το 1920.

Λάκης Τσάκωνας

Το τρίτο μεγαλύτερο νησί της Μεσογείου που βρίσκεται στην Βορειοανατολική γωνιά της, προικίστηκε με πολλά χαρίσματα. Το θερμό μεσογειακό κλίμα της από την μια και το σταυροδρόμι που την ενώνει με τρεις ηπείρους από την άλλη, έχουν ως αποτέλεσμα μια πλούσια χλωρίδα που περικλείει όλα τα είδη φυτών, δένδρων, φρυγάνων και αρωματικών φυτών. Ο πλούτος αυτός αυξάνεται από την γεωμορφική μορφή που παρουσιάζει το νησί καταλήγοντας σε μια μεγάλη ποικιλία εδαφών και μικροκλιμάτων. Οι παράγοντες αυτοί βοηθούν να αναπτυχθεί μια πλούσια χλωρίδα, στην οποία καταγράφονται 1946 ιθαγενή και πολλά εγκλιματισμένα ξενικά είδη και υποείδη. Από τα ιθαγενή είδη τα 141 είναι παράλληλα και ενδημικά (από όλο τον πλανήτη βρίσκονται μόνον στην Κύπρο) και αναπτύσσονται κυρίως στους ορεινούς όγκους του Πενταδάκτυλου και του Τρόοδος. Από αυτά 238 θεωρούνται μάλιστα παντοιοτρόπως κινδυνεύοντα. Η πλούσια αυτή φυσική κληρονομιά έχει τιμηθεί επάξια με την συνεχή κυκλοφορία εκδόσεων που υπενθυμίζουν αυτόν τον πλούτο.

Το «πράσινο νησί» του πρώτου χαρτογράφου της αρχαιότητας Ερατοσθένης που σαν «χρυσοπράσινο φύλλο ριγμένο στο πέλαγο» απέχει μερικά κύματα από την Ελλάδα, φιλοξενεί πολλά από τα αρωματικά φυτά που χαρακτηρίζουν την εξ ίσου πολύ πλούσια χλωρίδα της ελληνικής μητρικής γης. Τα αρωματικά φυτά που τιμήθηκαν με φιλοτελικό ενδιαφέρον είναι:

Η πανταχού παρούσα Ρίγανη (ρούανο ή ρούβανο στην ντοπιολαλιά) (Εικ.1) που χρησιμοποιήθηκε από τους αρχαίους χρόνους, αρχικά από τους Αιγυπτίους σαν φάρμακο, και εξακολουθεί διαχρονικά να χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία, εντατικά στην μαγειρική, ενώ αποτελεί και σημαντικό μελισσοτροφικό φυτό. Συγγενές ενδημικό και πολύ σπάνιο είδος είναι η Ρίγανη η καρδιάφυλλη που την βρίσκουμε ως δίκταμο στην Κρήτη.

Επίσης αδελφό είδος είναι η μαντζουράνα (σαψυχιά ή μαθερίνα) (Εικ 2) δανεική από τον Άγιο Βικέντιο!), πασίγνωστη φαρμακευτική πόα που συναντάμε και στην Ελλάδα, η οποία χρησιμοποιήθηκε πολύ από αρχαίους λαούς της περιοχής (Αιγυπτίους για την δημιουργία θρησκευτικών στεφάνων, Σύριους που την χρησιμοποιούσαν για την παρασκευή αρώματος με την ονομασία αμαρακινόν, το έντονο άρωμα του οποίου κατά τον μεγάλο Θεόφραστο προκαλούσε πονοκέφαλο, ενώ Έλληνες και Άραβες την χρησιμοποιούσαν ως φάρμακο. Πέραν βέβαια της διαχρονικής και γνωστής χρήσης της στην μαγειρική, την οινοποιία, την αρωματοποιία, στο νησί συνυφαίνεται με την θεά του έρωτα Αφροδίτη, που με τα άνθη της στεφάνωναν τα νεόνυμφα ζευγάρια. Προφανώς η ανάδυση της θεάς στις κυπριακές ακτές έχει σχέση με αυτή την χρήση.

Στην ίδια βοτανική οικογένεια ανήκει ο πασίγνωστος και στην χώρα μας βασιλικός (Εικ 3) που παρουσιάζεται σε πολλές μορφολογικές παραλλαγές, κυρίως του φυλ-

1

2

3

λώματος (πλατύφυλλος, μικρόφυλλος κ.ά.). Κατόπιν αποστάξεως δίνει το βασιλικέλαιο, με εντομοαπωθητικές ιδιότητες, αλλά και με ουσιαστικό ρόλο στην σαπωνοποιία, αρωματοποιία κ.ά.

Η κάππαρη (καππαρκά ή καππριά) (Εικ 4) είναι πασίγνωστη τόσο στην Κύπρο όσο και στην νησιωτική Ελλάδα. Τα μπουμπουκία της, που όταν ανθίσουν εξελίσσονται σε πολύ εντυπωσιακά λουλούδια, διατηρούνται σε ξύδι ή άλμη και χρησιμοποιούνται ευρύτατα σε σαλάτες και σε σάλτσες, όπως και τα φύλλα της, από τα οποία οι αρχαίοι Έλληνες και Ρωμαίοι κατασκεύαζαν μάσκες ομορφιάς για τις γυναίκες τους. Πέραν όμως αυτών, απέδιδαν στην κάππαρη ιδιαίτερη διατροφική αξία και θεραπευτικές ιδιότητες.

Η γνωστή μας λεβάντα (Εικ 5) είναι πολύ διαδεδομένη στο νησί και μάλιστα με το όνομα μυροφόρα, γιατί τα λουλούδια της που παρουσιάζονται την περίοδο του Πάσχα χρησιμεύουν για τον στολισμό του Επιταφίου. Το αρωματικό της έλαιο αποτελεί καθιερωμένο και πολυχρηστικό χημικό στοιχείο στην αρωματοποιία και σαπωνοποιία.

Τέλος η Μυρτιά (Εικ 6), γνωστή επίσης σε όλη την Ελλάδα, την βρίσκουμε ως τυπικό είδος της μακίας βλάστησης (τύπος θαμνώδους βλάστησης, η οποία

αποτελείται κυρίως από αιθαλείς σκληρόφυλλους θάμνους και δένδρα), σε διάφορα παραποτάμια σκιερά και υγρά σημεία. Έχει πολλές τοπικές ονομασίες, όπως αρκομερσίνιν, σμερτιά, μυρσίνη κ.ά.

Την μεγάλη παρουσία της στο νησί δηλώνουν και πολλά τοπωνύμια, όπως Μυρσινάδες, Μερσινούδι, Μερσινερή κ.ά. Συνδέεται ιδιαίτερα με το αρχαίο Ελληνικό Δωδεκάθεο και την λατρεία της Αφροδίτης, διότι όταν η θεά αναδύθηκε εκ των κυμάτων σε ακρογιαλιά της Πάφου, κρύφτηκε πίσω από τις μυρτιές για να κρύψει την γύμνια της. Το μυθολογικό αυτό γεγονός της έδωσε και το όνομα Παφία.

Ωστόσο, η φιλοτελική δραστηριότητα για την χλωρίδα της Κύπρου δεν σταματά εδώ, καθώς έχουν κυκλοφορήσει και άλλες σειρές, αναφερόμενες κυρίως σε δασικά ή διακοσμητικά είδη, αδελφά των ελληνικών, όπως το πασίγνωστο κυκλάμινο (Εικ 7), η παπαρούνα (Εικ 8), ο γλαδίολος (Εικ 9), ο νάρθηκας με την βοήθεια του οποίου ο Προμηθέας έκλεψε την φλόγα από τους θεούς για να την δωρίσει στους ανθρώπους (Εικ 10), οι αυτοφυείς ορχιδέες (Εικ. 11, 12, 13, 14), διάφορα φρούτα, δασικά είδη κ.ά.

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος-Κηποτέχνης

4

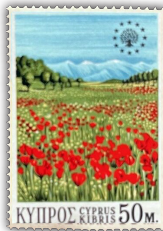
5

6

7

8

9

11

12

10

13

14

Για την ιαπωνική κοινωνία οι Σαμουράι αποτέλεσαν ένα αναπόσπαστο και σημαντικό κομμάτι της, επηρεάζοντας βαθιά τη λαϊκή ιαπωνική κουλτούρα. Οι Σαμουράι ήταν μέλη μιας ισχυρής στρατιωτικής τάξης, οι οποίοι ξεκίνησαν ως επαρχιακοί πολεμιστές. Αργότερα όμως, κατάφεραν να ανέλθουν κοινωνικά και να κυριαρχήσουν στο φεουδαρχικό σύστημα της μεσαιωνικής Ιαπωνίας.

Οι πολεμιστές της Ιαπωνίας, στο τέλος της περιόδου Χεϊάν (794-1185) αποκαλούνταν με την ονομασία Μπουσί. Οι πολεμιστές Μπουσί, που ήταν υπεύθυνοι για τη προστασία του αυτοκράτορα, έγιναν γνωστοί ως Σαμουράι. Στα ιαπωνικά η λέξη «Σαμπουράι» προέρχεται από το ρήμα «σαμπουρό» και σημαίνει «υπηρετώ». Στην πορεία του χρόνου, η λέξη άλλαξε σε Σαμουράι για να προφέρεται ευκολότερα.

Σαμπουράι δεν ονομαζόντουσαν μόνο όσοι υπηρετούσαν τον αυτοκράτορα, αλλά και όσοι γενικά υπηρετούσαν άτομα ανωτέρων τάξεων. Πολλοί γαιοκτήμονες αριστοκρατικής καταγωγής ήδη από τον 8ο αιώνα είχαν εγκαταλείψει την τότε πρωτεύουσα Κιότο.

Σταδιακά, άρχισαν να δημιουργούνται διάφορα δίκτυα φυλών. Βέβαια, όταν η κεντρική διακυβέρνηση αποδυναμώθηκε, πήραν τον νόμο στα χέρια τους. Όσο τα δίκτυα επεκτείνονταν, υπήρχε και η ανάλογη ανάγκη για την προστασία της γης και των ανθρωπίνων τους. Αυτό ήταν και η αφορμή να αναπτυχθεί η τάξη των Σαμουράι.

Από τα μέσα του 12ου αιώνα η πολεμική

τάξη των Σαμουράι αυτονομήθηκε, καθώς η λέξη Σαμουράι διαφοροποιήθηκε από αυτή του Μπουσί. Οι Σαμουράι αναφέρονταν στους ευγενείς, ενώ οι Μπουσί αναφέρονταν στους πολεμιστές.

Πολλοί σχετίστηκαν με την άρχουσα τάξη και κάποιοι άλλοι ήταν απλοί μισθοφόροι. Ωστόσο, παρέμειναν πλήρως υποταγμένοι στους Νταΐμιο. Αυτοί ήταν οι φεουδάρχες τους, από τους οποίους λάμβαναν γη και αξιώματα σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών τους.

Η περίοδος Χεϊάν χαρακτηρίστηκε από έντονες εξεγέρσεις. Ο πόλεμος Γκεμπέι (Genpei War), το 1180, ήταν ένας εθνικός εμφύλιος ανάμεσα στις δυο μεγαλύτερες φυλές. Φυσικά αφορούσε για το ποιος θα κατακτήσει τον έλεγχο του κράτους.

Μέσα από τον πόλεμο αναδείχτηκε ο Σαμουράι Γιοριτόμο Μιναμότο, οδηγώντας τη δική του φυλή στη νίκη. Ο Μιναμότο εγκαθίδρυσε την πρώτη στρατιωτική δικτατορία και έλαβε τον τίτλο Σόγκουν, δηλαδή του τίτλου που είχε ο ανώτερος στρατιωτικός ηγέτης. Η τάξη των Σαμουράι αναδείχτηκε σε κυρίαρχη πολιτική τάξη με σημαντική στρατιωτική και πολιτική δύναμη.

Δυστυχώς, η δόξα των Σαμουράι δεν κράτησε για πάντα. Στα μέσα του 19ου αιώνα ένας συνδυασμός εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων στάθηκε η αφορμή για το τέλος φεουδαρχικού συστήματος. Η αναταραχή των αγροτών, λόγω της φτώχειας και της πείνας, η άφιξη των Δυτικών δυνάμεων, το άνοιγμα του εμπορίου ήταν κάποιοι από τους λόγους, ώστε να επέλθει ξανά

ο αυτοκράτορας στην εξουσία. Έτσι, το 1868 ο αυτοκράτορας έγινε ο Μεϊτζί. Ο νέος αυτοκράτορας προχώρησε άμεσα σε πολιτικοκοινωνικές μεταρρυθμίσεις, καταργώντας το Σογκουνάτο και οδηγώντας τη χώρα στον εκσυγχρονισμό.

Οι Σαμουράι απέκτησαν παγκόσμια φήμη για τις άριστες ικανότητές τους στον χειρισμό των όπλων αλλά και για τα κατορθώματά τους. Στα μέσα του 13ου αιώνα οι Σαμουράι αποδείχτηκαν έμπειροι πολεμιστές ενάντια στις Μογγολικές εισβολές και έγιναν οι θρύλοι της ενδοχώρας.

Όσο ο Γοριτόμο Μιναμότο αλλά και οι διάδοχοί του κατείχαν την εξουσία, ανέπτυξαν έναν κώδικα επηρεασμένο από τις αρχές του Κομφουκιανισμού, του Σιντοϊσμού και του Ζεν Βουδισμού. Ο κώδικας έμεινε γνωστός ως Μπουσίντο ή ο Δρόμος του Πολεμιστή μέσα από τον οποίο υποδεικνυόταν ο τρόπος ζωής και συμπεριφοράς των Σαμουράι. Ιδιαίτερη σημασία δινόταν στην πλήρη υποταγή που έπρεπε να δείχνουν στον φεουδάρχη τους και στη θέλησή τους να θυσιάστούν για χάρη του. Η αφοσίωση και η πειθαρχία ενός Σαμουράι φαινόταν στη περίπτωση του Σεπούκου ή αλλιώς του Χάρα Κίρι, κατά το οποίο ο Σαμουράι έπρεπε να αφαιρέσει μόνος του τη ζωή του για να διαφυλάξει τη τιμή του.

Η Ιαπωνία είναι από τις χώρες που έχουν επιδείξει μεγάλη τεχνολογία στην κατασκευή όπλων. Το πιο εντυπωσιακό αλλά και πιο γνωστό όπλο που χρησιμοποιούσαν οι Σαμουράι ήταν το ξίφος κατάνα. Το κατάνα ήταν ένα κυρτό, λεπτό, μακρύ ξίφος, με κυκλικό ή τετράγωνο προστατευτικό και μακριά λαβή για να χωράνε και τα δύο χέρια. Οι Σαμουράι το είχαν πάνω τους και συγκεκριμένα στον αριστερό τους γοφό, με την άκρη προς τα κάτω.

Συχνά συνδυάζονταν με ένα μικρότερο σπαθί.

Ο οπλισμός του Σαμουράι ολοκληρωνόταν με την πανοπλία του. Η πανοπλία, κυρίως, ήταν φτιαγμένη από μέταλλα. Ωστόσο, επειδή η κατασκευή της στοίχιζε αρκετά σε συνδυασμό με τα μέταλλα που διαβρώνοντουσαν σχετικά γρήγορα, κάποια κομμάτια αντικαταστάθηκαν με επεξεργασμένο δέρμα.

Το πιο σημαντικό κομμάτι της πανοπλίας ήταν το κράνος, το οποίο αποτελούσε ένδειξη της δύναμης και της κοινωνικής θέσης. Το κράνος δεν προστάτευε μόνο το κεφάλι αλλά και τον λαιμό. Είχε έντονα χρώματα και με δύο μεγάλα κοφτερά κέρατα ώστε να προκαλεί τον φόβο του εχθρού.

Η πρώτη αναφορά που έγινε σε γυναίκα Όνα-μπουγκέισα, σημειώνεται το 200 μ.Χ. όταν αυτοκράτειρα ήταν η Ζινγκού, η οποία ανέλαβε καθήκοντα μετά τον θάνατο του συζύγου της. Σύμφωνα με έναν μύθο που επικρατεί στη χώρα, η Ζινγκού οδήγησε τον στρατό σε επιτυχή εισβολή στη Κορέα, χωρίς να χυθεί καθόλου αίμα.

Επίσης, είχε βοηθήσει τον σύζυγό της να αντιμετωπίσει την επίθεση του στρατού του εξαδέλφου του, πολεμώντας η ίδια πάνω στο άλογο. Σταδιακά όσο περνούσαν τα χρόνια, οι άνδρες ήταν περισσότερο γραφειοκράτες παρά πολεμιστές και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μένουν σπίτι. Έτσι, δεν υπήρχε η ανάγκη εκπαίδευσης πολεμικών τεχνών των γυναικών. Οι κύριες υποχρεώσεις τους ήταν το νοικοκυριό και η ανατροφή των παιδιών.

Αξέχαστη η ταιριάστια επιτυχία της ταινίας «Οι Επτά Σαμουράι» του Ακίρο Κουροσάβα, με πρωταγωνιστή τον Τσοίρο Μουφόνε.

Παντελής Λεούσης

Οσάχι Μαγιαμότο. Αιτήτορας Σαμουράι, με ρεκόρ 61 νίκες σε μονομαχίες

Τσοίρο Μιφούνε. Πρωταγωνιστής της ταινίας «Οι Επτά Σαμουράι»

Ο Ακίρα Κουροσάβα....

...στα γυρίσματα της ταινίας.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Μετά την κυκλοφορία του βιβλίου "Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού", της γνωστής έκδοσης του συλλόγου μας, τα κείμενα της παρούσας στήλης αναπαράγονται από αυτό.

Τευχίδια γραμματοσήμων επίσημα

Τα τευχίδια γραμματοσήμων ξεκίνησαν σαν τρόπος εξυπηρέτησης του κοινού που χρειάζεται γραμματόσημα για την αλληλογραφία του.

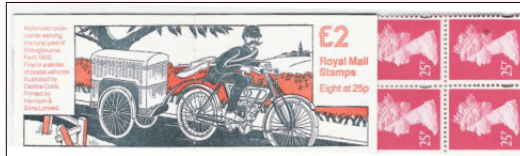
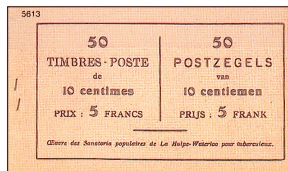
Αντί κάποιος να συνωστίζεται στις ουρές για ένα γραμματόσημο προκειμένου να ταχυδρομήσει μία επιστολή γνωστού βάρους και τέλους, αγοράζει από μία μηχανή αυτόματης πώλησης ή από ένα ταχυδρομικό γκισέ μία μονή, διπλή ή πολλαπλή δεσμίδα γραμματοσήμων, δεμένη ή συρραμμένη σε βιβλιαράκι. Πρόκειται δηλαδή για έναν τρόπο συσκευασίας γραμματοσήμων, μέσα σε ένα εξώφυλλο από χαρτί ή χαρτόνι, που τα κρατά συγκεντρωμένα και προστατευμένα.

Αυτό που εμείς αποκαλούμε "τευχίδιο" ή "καρνεδάκι" (από τον αντίστοιχο γαλλικό όρο "carnet de timbres"), οι αγγλόφωνοι και οι Ιταλοί το αποκαλούν booklet και libretto, αντίστοιχα (βιβλιαράκι), ενώ το γερμανικό Briefmarkenheft ή Markenheftchen μεταφράζεται σε "τευχίδιο", όπως σε εμάς.

Τα πρώτα καρνεδάκια έκαναν την εμφάνισή τους στα τέλη του 19ου αιώνα – αρχές 20ου. Η αρχή έγινε στο Λουξεμβούργο το 1895. Ακολούθησαν ο Καναδάς, οι ΗΠΑ και οι Φιλιππίνες το 1900, η Ουγγαρία και η Νέα Ζηλανδία ένα χρόνο αργότερα, και η Γαλλία το 1906.

Όσο και αν φαίνεται παράξενο, τα πρώτα χρόνια κυκλοφορίας τους τα τευχίδια στοιχίζαν ακριβότερα από την συνολική ονομαστική αξία των γραμματοσήμων που περιείχαν. Π.χ., στη Γαλλία, με νόμο της 17ης Απριλίου 1906, η Γαλλική Βουλή εξουσιοδότησε τα ταχυδρομεία να πωλούν τα καρνεδάκια αντί 2 φράγκων, συν 5 σ. προσαύξηση για το κόστος συσκευασίας τους. Αυτό στάθηκε αιτία για την αρχική εμπορική τους αποτυχία, γεγονός που ανάγκασε την κυβέρνηση να καταργήσει την προσαύξηση (1η Μαΐου 1910).

Πολύ σύντομα, η χρήση των τευχιδίων κέρδισε παντού έδαφος και η δημοτικότητά τους έδωσε την ιδέα της εκτύπωσης διαφημίσεων επάνω τους, είτε στα εξώφυλλα, είτε στα περι-

θώρα των γραμματοσήμων, είτε ακόμα σε μία βινιέτα ανάμεσα στη μπάντα των γραμματοσήμων που περιέχονταν σε αυτά.

Στην αρχή, τα γραμματόσημα που περιλαμβάνονταν στα τευχίδια προέρχονταν από οριστικές σειρές. Αναμνηστικά εμφανίστηκαν πολύ αργότερα, το 1952, με πρώτα τα “Πουλιά” της Φιλανδίας και τις σειρές με πρόσθετο τέλος της Γαλλίας (Ερυθρού Σταυρού, προσωπικότητες κτλ.).

Το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών για τα τευχίδια έχει ποικίλους λόγους.

- Ενδιαφέρει του θεματικούς διότι βρίσκουν θεματικά μηνύματα τόσο στα εξώφυλλα όσο και στα γραμματόσημα που περιέχουν, ή ακόμα και στα περιθώρια των γραμματοσήμων τους.
- Ενδιαφέρει μία κατηγορία συλλεκτών που

μαζεύουν μόνο τευχίδια, για τον πρόσθετο λόγο της μεγαλύτερης ασφάλειας που παρουσιάζουν. Πολλοί τα προτιμούν από τα τμήματα φύλλου γραμματοσήμων, θεωρώντας ότι τα

πρώτα προστατεύουν απόλυτα το περιεχόμενό τους, τόσο στη γόμα όσο και από τα τσακίσματα.

- Ενδιαφέρει τους μελετητές – ερευνητές του γραμματοσήμου που προσπαθούν να ανακαλύψουν διαφορές (που συχνά υπάρχουν) μεταξύ μιας έκδοσης σε φύλλο και της αντίστοιχης σε τευχίδιο. Υπάρχει εξάλλου και η συνήθης διαφορά που τα ταχυδρομεία φροντίζουν να δημιουργούν, για ευνόητους λόγους, χρησιμοποιώντας στα τευχίδια γραμματοσήμα είτε μερικώς χωρίς οδόντωση, ή με τελείως διαφορετική οδόντωση (βλέπε ελληνικά τευχίδια με θέμα EUROPA κτλ.).

Στην αρχή, τα τευχίδια είχαν ένα απλό χάρτινο εξώφυλλο πάνω στο οποίο αναγραφόταν ο αριθμός των γραμματοσήμων, και η κλάση ή οι κλάσεις που περιείχαν, καθώς και η συνολική τιμή πώλησής τους. Με τον καιρό, και καθώς το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών μεγάλωνε, τα ταχυδρομεία άρχισαν να τα εμπλουτίζουν με ποικίλες εικονογραφήσεις και κείμενα, άλλοτε προπαγανδιστικού περιεχομένου, άλλοτε διαφημιστικά εταιρειών, άλλοτε απλά και μόνο για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των συλλεκτών με τις εντυπωσιακές θεματικές εικόνες τους.

Η πρακτική αυτή με τον καιρό εξαπλώθηκε τόσο, ώστε δεν υπάρχει σήμερα χώρα που τα ταχυδρομεία της να μη “σπεκουλάρουν” με τις εκδόσεις τευχιδίων. Στη χώρα μας, για παράδειγμα, η ετήσια σειρά EUROPA που συνήθως κυκλοφορεί και σε τευχίδιο, μόνο για ταχυδρομική χρήση δεν εκδίδεται. Τα μόνα ελληνικά τευχίδια που πράγματι προορίζονται στη διευκόλυνση των πωλητών γραμματοσήμων στα γκισέ, είναι αυτά που περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό γραμματοσήμων (συνήθως 100).

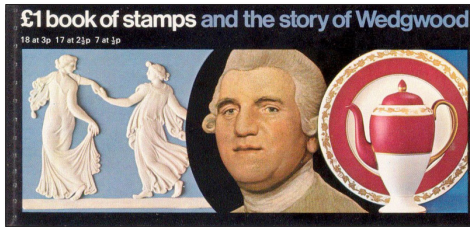
Στις χώρες της Ευρώπης, όπου η χρήση των τευχιδίων είναι πιο διαδεδομένη στο ευρύ κοινό, η κατανάλωσή τους μοιράζεται μεταξύ συλλεκτών και αλληλογράφων.

Για τους γνωστούς λόγους λοιπόν, τα απα-

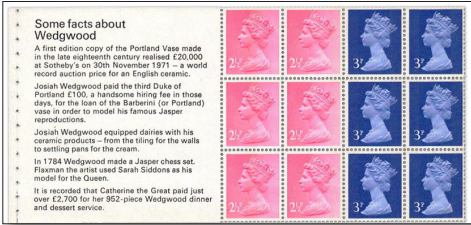

Τρεις όψεις τευχιδίου της Ταϊβάν. Στην πρόσψη εικονίζεται η σημαία και το κοινοβούλιο. Στο εσωτερικό των δύο εξωφύλλων υπάρχει πατριωτικό κείμενο, καθώς και λόγια και μουσική του εθνικού ύμνου. Τα 16 γραμματόσημα εικονίζουν τη σημαία της χώρας.

νταχού ταχυδρομεία συναγωνίζονται σε πρωτοτυπία και εντυπωσιασμό, εκδίδοντας τευχίδια σε μεγάλο ή μικρό σχήμα, μονοσέλιδα ή πολυσέλιδα. Το περιεχόμενό τους μπορεί να είναι αποκλειστικά γραμματόσημα ή να είναι εμπλουτισμένα με ποικίλα κείμενα και πρόσθετες συμπληρωματικές εικονογραφήσεις σχετικές με τα εκδοτικά χαρακτηριστικά των γραμματοσήμων, πληροφορίες που αναφέρονται στο ιστορικό των θεμάτων που απεικονίζουν, κτλ.

Πρόσψη και ένα από τα εσωτερικά φύλλα τευχιδίου με πλήρη επεξηγηματικά στοιχεία των εικόνων.

Το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών για τα τευχίδια δεν άρχισε αμέσως. Λίγοι Έλληνες, για παράδειγμα, έβαλαν στη συλλογή τους αυτό της περιόδου των συνταγματαρχών και ακόμα λιγότεροι το στοκάρισαν. Δεν υπήρχε εξάλλου τίποτα σε αυτό που να το κάνει ελκυστικό. Ένα άχρωμο εξώφυλλο με επαναλαμβανόμενα γραμματόσημα στο εσωτερικό του. Αλλά και η συλλεκτική του αξία, σαν αυτοτελούς φιλοτελικού αντικειμένου, δεν είχε ακόμα αναγνωριστεί. Επιπροσθέτως υπήρχε και το σχετικά υψηλό κόστος απόκτησής του. Γι' αυτό και αργότερα, όταν οι συλλέκτες τευχιδίων άρχισαν να πληθαίνουν, εκδόσεις αυτής της εποχής έγιναν περιζήτητες.

Για μας τους θεματικούς η αξία των τευχιδίων είναι σημαντική

- διότι φέρουν συχνά εικονογραφήσεις και κείμενα που μας δίνουν πρωτότυπες θεματικές πληροφορίες, τέτοιες που δεν υπάρχουν σε

γραμματόσημα ή σε άλλο υλικό.

- διότι βοηθούν στην καλύτερη αισθητική διαμόρφωση του φύλλου μας. Αν δηλαδή φέρουν μία εικονογράφηση που υπάρχει σε άλλου είδους ταχυδρομική έκδοση, έχουμε την επιλογή να συνθέσουμε το φύλλο μας είτε με το γραμματόσημο, ή με το τευχίδιο αν υπάρχει περισσότερος διαθέσιμος χώρος.

- διότι συμβάλλουν στη ποικιλία του υλικού που παρουσιάζουμε στο εκθεσιακό μας φύλλο,

ποικιλία που -όπως πολλές φορές υπογραμμισαμε- είναι τελείως απαραίτητη.

Η τοποθέτηση ενός τευχιδίου πάνω στο φύλλο μας διέπεται από κάποιους κανόνες και περιορισμούς. Ο σημαντικότερος είναι ότι πρέπει να φαίνεται το περιεχόμενό του. Η ουσιαστική αξία ενός τευχιδίου βρίσκεται στα γραμματόσημα που περιλαμβάνει. Πρέπει επομένως να φαίνεται ότι υπάρχουν. Το εξώφυλλο από μόνο του δεν έχει καμία φιλοτελική αξία. Γι' αυτό και η έκθεσή του, αν του έχει αφαιρεθεί το περιεχόμενο, απαγορεύεται ρητά.

Όμως, πώς αποδεικνύεται ότι τα γραμματόσημα ενός εκτεθειμένου κλειστού τευχιδίου βρίσκονται στη θέση τους; Υπάρχουν δύο τρόποι, ανάλογα με το μήκος της μπάντας γραμματοσήμων που περιέχονται σε αυτό. Αν είναι μακρύτερη από το μήκος του τευχιδίου, τότε το αναδιπλώνουμε, αφήνοντας να φανεί ένα ζεύγος από τα γραμματόσημά του, ή κάτι περισσό-

Η ποικιλία θεματικών πληροφοριών που μας δίνουν τα τευχίδια είναι ατέλειωτη.

τερο, αν η δομή του δεν το επιτρέπει. Αν πάλι η μπάντα των γραμματοσήμων είναι κοντύτερη από το εξώφυλλο, τότε καταφεύγουμε στη φωτοτυπία. Προσοχή όμως. Όταν το θέμα που μας ενδιαφέρει θεματικά βρίσκεται στο ένα ή και στα δύο εξώφυλλα –κάτι που είναι πιο συνηθισμένο– τότε εκθέτουμε το εξώφυλλο κλειστό ή ανοικτό ανάποδα, αντίστοιχα, και φωτοτυπούμε μέρος των γραμματοσήμων που περιέχει. Σε αντίθετη περίπτωση εκθέτουμε το τευχίδιο ανοικτό και παραθέτουμε φωτοτυπία του εξωφύλλου.

Όλα αυτά προσπαθώντας να μη χάσουμε την αρμονική ισορροπία της σελίδας μας και να μη χαλάσουμε την αισθητική της.

Ουγγρικό τευχίδιο. Πρόσοψη με αγριόπαπιες και στο εσωτερικό συνταγές του τύπου “πάπια με πορτοκάλι” κτλ.

Υπάρχει όμως και μία ακόμα σημαντική λεπτομέρεια που οι εκθέτες πρέπει να προσέχουν. Εκθέτουμε το εσωτερικό (τα γραμματόσημα) ενός τευχιδίου όταν

- Τα γραμματόσημα που περιλαμβάνει βρίσκονται μόνο σε αυτό και πουθενά αλλού. Είναι γνωστές εκδόσεις γραμματοσήμων που κυκλοφορούν μόνο σε τευχίδια (π.χ. Σουηδίας κτλ.).
- Εκτός από τα γραμματόσημα, περιλαμβάνει και άλλα μηνύματα που στηρίζουν το μύθο του θέματός μας, είτε στο περιθώριο, είτε σαν

βινιέτα, είτε σε ξεχωριστή σελίδα.

Αν τα γραμματόσημα του τευχιδίου είναι ίδια με αυτά μιας οποιασδήποτε άλλης έκδοσης –όπως συνήθως–, τότε το τευχίδιο δεν πρέπει να εκτεθεί, εφόσον η παρουσία τόνων πολλών γραμματοσήμων σε επανάληψη θα ήταν πλεονασμός και ο χώρος που θα καταλάβει το τευχίδιο (φωτοτυπία εξωφύλλου και περιεχόμενο) χαμένος πολύτιμος χώρος. Ένα και μόνο γραμματόσημο, είτε από το τευχίδιο, είτε από το φύλλο της κανονικής έκδοσης, θα ήταν υπέρ αρκετό.

Ο πλούτος και η ποικιλία θεματικών μηνυμάτων που τα τευχίδια μας προσφέρουν είναι μεγάλος και πολύτιμος, όπως και προηγουμένως αναφέραμε.

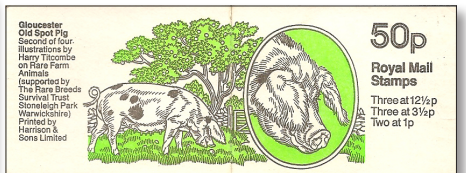

Τευχίδιο Ηνωμένου Βασιλείου

Όταν ο θεματικός τα χρησιμοποιήσει με φειδώ και με σωστό τρόπο, δείχνει τη γνώση του. Αν μάλιστα φροντίσει και να τα υποτιλίσει με φιλοτελικές πληροφορίες όπως:

- αριθμό του τираζ,
- ημερομηνία έκδοσης,
- διαφορές των γραμματοσήμων από την αντίστοιχη κανονική σειρά (αν υπάρχουν) κτλ., τότε η εντύπωση θα είναι ακόμα καλύτερη και η κρίση των κριτών πολύ πιο ευνοϊκή.

Περίφημα είναι και τα τευχίδια της Σουηδίας, με γραμματόσημα που συχνά συναντώνται μόνο σε αυτά. Τα συναγωνίζονται με επιτυχία αυτά του Ην. Βασιλείου, γνωστά για τη μεγάλη θεματική τους ποικιλία.

Τευχίδια γραμματοσήμων ιδιωτικά

Εκτός από τα επίσημα τευχίδια υπάρχουν και τα ιδιωτικά. Κατασκευάζονται κυρίως από τους οργανωτές φιλοτελικών εκθέσεων.

Η πρακτική της κατασκευής τους εύκολη και απλή. Με την ευκαιρία μίας έκθεσης, παραγγέλλονται στο τυπογραφείο και εκτυπώνο-

Εξωτερική και εσωτερική όψη ιδιωτικού τευχιδίου. Κατασκευάστηκε για τη γερμανική έκθεση θεματικού φιλοτελισμού "MOTIVA '60". Ονομαστική αξία γραμματοσήμων 1.80 DM. Τιμή πώλησης 3.00 DM. Ανήκει στην κατηγορία του μη επιτρεπόμενου υλικού, διότι τα ταχυδρομεία δεν είχαν καμία συμμετοχή στη δημιουργία του.

νται τα εξώφυλλα με τα σχετικά κείμενα ή/και την εικονογράφηση. Ταυτόχρονα, οι οργανωτές κόβουν λουρίδες των τριών, τεσσάρων ή και περισσότερων γραμματοσήμων από φύλλα σειρών που κυκλοφορούν, και τα τοποθετούν στα τευχίδια, είτε με συρραφή, είτε κολλώντας το λευκό περιθώριο της λουρίδας επάνω στο εσωτερικό του εξωφύλλου (εικ.).

Ο σκοπός της κατασκευής αυτών των τευχιδίων είναι διττός. Πρώτον, πωλούνται στους επισκέπτες της έκθεσης ακριβότερα από την

αξία των γραμματοσήμων που περιέχουν, προσπορίζοντας έσοδα στην οργανωτική επιτροπή, και δεύτερον, δημιουργείται με αυτό το τρόπο ένα αναμνηστικό συλλεκτικό αντικείμενο που διαφημίζει την έκθεση.

Είναι ευνόητο ότι τα ιδιωτικά τευχίδια γραμματοσήμων θεωρούνται -και είναι- κατασκευάσματα, στη δημιουργία των οποίων τα ταχυδρομεία δεν έχουν καμία συμμετοχή. Ως εκ τούτου, δεν έχουν θέση στο έκθεμά μας.

Τευχίδια με διαφημίσεις στις δύο εξωτερικές όψεις

Εκτός από τα τευχίδια που τα ταχυδρομεία όλου του κόσμου εκδίδουν για ταχυδρομικούς και φιλοτελικούς σκοπούς, υπάρχει και μία κατηγορία τευχιδίων που εκδίδονται μετά από παραγγελία ιδιωτών, για διαφημιστικούς σκοπούς. Αυτά κατασκευάζονται με φροντίδα των ταχυδρομείων, στα κρατικά τυπογραφεία, αφού έχει δοθεί με ευθύνη του διαφημιζόμενου η μακέτα με την εικονογράφηση και τα κείμενα των εξωφύλλων και έχει προπληρωθεί ή διακανονιστεί η συνολική αξία της ποσότητας που έχει παραγγελθεί.

Τα τευχίδια αυτά πωλούνται στο κοινό συνήθως φθηνότερα από την συνολική ονομαστική αξία των γραμματοσήμων που περιέχουν, με τον προφανή σκοπό να γίνουν πιο ελκυστικά στον αγοραστή και να επιτευχθεί πιο αποτελεσματικά ο διαφημιστικός σκοπός τους. Η οικονομική διαφορά που προκύπτει καλύπτεται από τον δι-

Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα διαφημιστικών τευχιδίων. Το πρώτο διαφημίζει μάρκα ποδηλάτων στο εξώφυλλο, ενώ το περιθώριο των γραμματοσήμων είναι λευκό. Το δεύτερο διαφημίζει μοτοσυκλέτες και στα περιθώρια των γραμματοσήμων διαφημίζεται το σαπούνι Gibbs.

αφημιζόμενο.

Είναι ευνόητο ότι τα τευχίδια με διαφημίσεις ανήκουν στην κατηγορία του απολύτως κατάλληλου υλικού για θεματική χρήση. Η νομομοποιήσή τους πηγάζει από το γεγονός ότι κατασκευάστηκαν με ευθύνη των ίδιων των ταχυδρομείων. Είναι όχι απλώς κατάλληλα, αλλά και πολύτιμα, αν λάβουμε υπόψη μας το μεγάλο

όψεις των εξωφύλλων. Υπάρχουν συνήθως και στις δύο εσωτερικές, συχνά με διαφορετικά μηνύματα. Στην παραγωγή αυτών των τευχιδίων, τη μερίδα του λέοντος καταλαμβάνει και πάλι η Γαλλία, με τις γαλλόφωνες χώρες να ακολουθούν. Μεγάλους αριθμούς τευχιδίων στις δύο εξωτερικές όψεις έχουν εκδώσει επίσης η Γερμανία και η Δανία.

Παραδείγματα γαλλικών διαφημιστικών τευχιδίων με διαφημίσεις στις εξωτερικές όψεις: 1. Ραδιόφωνο, γραμμόφωνο, χορός, ενδυμασίες, κτλ. 2. Τεχνητό μετάξι, 3. Κρασί (εσωτερική όψη), 4. Ιστορία των υποκαμίων, 5. Τροφές διαίτης, 6. Θεραπεία της αναιμίας, 7. "Η Μασσαλιώτιδα", έγγλυφο από την Αψίδα του Θριάμβου του Παρισιού, 8. Ποντικοφάρμακο καταριδοκτόνο, 9. "Ο βασιλιάς των ωρολογίων", 10. "Γιορτές και παραδόσεις", 11. "Οι γεύσεις των περιοχών μας".

Τευχίδια με διαφημίσεις στο εσωτερικό τους

Εκτός από τον τεράστιο πλούτο θεματικών πληροφοριών που μας προσφέρουν τα εξώφυλλα των διαφημιστικών τευχιδίων, μεγάλη είναι και η συμβολή στη θεματική πληροφορία των διαφημίσεων που συναντάμε τόσο στα περιθώρια των εσωτερικών φύλλων τους, όσο και σε βινιέτες συνδεδεμένες (se-tenant) στα γραμματόσημα που περιλαμβάνουν.

Η παρουσίαση αυτών των διαφημιστικών μηνυμάτων στα θεματικά εκθέματα είναι απόλυτα αποδεκτή, εφόσον τα τευχίδια έχουν παραχθεί εξ ολοκλήρου από τα ταχυδρομεία, χωρίς καμία ιδιωτική συμμετοχή.

Είναι ευνόητο ότι τόσο τα περιθώρια όσο και οι βινιέτες με τα μηνύματα πρέπει να βρίσκονται πάντα συντροφευμένα από το γραμματόσημο, μέσω του οποίου –και μόνο– αποκτούν ταχυδρομική/φιλοτελική υπόσταση.

Γαλλικά τευχίδια γραμματοσήμων με παραδείγματα διαφημιστικών μηνυμάτων στα περιθώρια.

Τα γερμανικά διαφημιστικά τευχίδια της περιόδου των γραμματοσήμων τύπου Germania δεν έφεραν διαφημίσεις στο εξώφυλλο. Η διαφημιστική βινιέτα βρίσκεται στην επάνω αριστερά θέση κάθε εσωτερικού φύλλου. Στα παραδείγματα διαφημίζονται φωτογραφικό χαρτί, μέλι μελισσών, κατάσταση γραμματοσήμων, μελάνι Pelican και αυτοκίνητα.

Διαφημίσεις στα εσωτερικά τευχιδίων Μ. Βρετανίας και Νοτίου Αφρικής. Εκτός από διαφημίσεις ιδιωτών, συχνή είναι και η παρουσία κρατικών προπαγανδιστικών μηνυμάτων, είτε για την προώθηση της πώλησης λαχείων, είτε για θέματα αποταμίευσης κτλ.

Η μακαντάμια

Δένδρο αιθαλές, ιθαγενές των ανατολικών περιοχών της Αυστραλίας (Κουήνσλαντ) όπου στα δάση της βροχής της περιοχής επικρατεί υγρό υποτροπικό κλίμα. Το όνομά του δόθηκε από τον Σκωτσέζο ιατρό και φιλόσοφο J.Macadam που το ανακάλυψε στην Αυστραλία το 1854. Το είδος καλλιεργείται κυρίως για τους καρπούς του. Παράλληλα η ξυλεία του είναι πολύτιμη για την επιπλοποιία και η παρουσία του σε κήπους και πάρκα είναι εντυπωσιακή.

Η μακαντάμια αποκτά ύψος άνω των 20 μέτρων και η περιφέρεια της κόμης της φθάνει τα 15 μέτρα, δημιουργώντας εξαιρετική σκιά. Σημειωτέον ότι μερικά είδη παράγουν τοξικούς καρπούς και χρειάζεται μεγάλη προσοχή στην επιλογή βρώσιμων ποικιλιών.

Η Χαβάη και η Νότιος Αφρική μαζί με την Αυστραλία παράγουν το 70% της παγκόσμιας παραγωγής, αλλά καλλιεργείται επίσης σε χώρες της Ν. Αμερικής και Αφρικής. Οι καρποί της είναι από τους πλέον δημοφιλείς ξηρούς καρπούς στην Αυστραλία, όπου το κοινό όνομά τους είναι Αυστραλιανό καρύδι.

Στα τέλη του χειμώνα και στις αρχές της άνοιξης το δέντρο παρουσιάζει εντυπωσιακή άνθηση, με τα άνθη του να καταλήγουν σε μια βοτρυοειδή ταξικαρπία (Εικ.1) και οι καρποί του να φθάνουν το μέγεθος μεγάλου ρεβιθιού με πολύ σκληρό περίβλημα (Εικ.2-3). Οι καρποί της μακαντάμια ανήκουν στις σύγχρονες υπερτροφές (super foods) λόγω των πολλών ιχνοστοιχείων που περιέχουν (μαγνή-

σιο, ασβέστιο, σίδηρο, ψευδάργυρο, σελήνιο κ.ά.). Επιπλέον, περιέχουν στερόλες και πολλά μονοακόρεστα λιπαρά οξέα που δίνουν ιδιαίτερα λιπαρή γεύση.

Διακρίνονται μεταξύ των ξηρών καρπών για την αντιοξειδωτική τους ενέργεια αλλά και την συμβολή τους στην μείωση της LDL (χαμηλή χοληστερόλη). Καταναλίσκονται ωμοί, ψημένοι με αλάτι ή με άλλα πρόσθετα όπως σκόρδο, μέλι κλπ. Χρησιμοποιούνται κυρίως στην μαγειρική, στην ζαχαροπλαστική (Εικ.4), ως συνοδευτικό οινοπνευματωδών

ποτών, αλλά και στην σύγχρονη διαιτητική διατροφολογία. Έχει αρχίσει μάλιστα και η παραγωγή μαγειρικού ελαίου, το οποίο έχει ιδιότητες και σύνθεση παραπλήσια του δικού μας ελαιολάδου. Παράλληλα, ως παραπροϊόν των καρπών της μακαντάμια, παράγονται αιθέρια έλαια και αρωμα-

τικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στην κοσμετολογία και την δερματολογία.

Σημειώνεται το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που μπορεί να έχει η καλλιέργειά της στη χώρα μας, από το γεγονός ότι ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ στα Χανιά, όπου βρίσκεται η επίσημη έδρα του Ινστιτούτου Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου ΙΕΛΥΑ, μελετά την δυνατότητα καλλιέργειας τριών ποικιλιών μακαντάμιας στην Ελλάδα, όπως και άλλων καλλιεργειών με παρόμοια κλιματικά χαρακτηριστικά, όπως το Αβοκάντο, Μάγκο, Λίτσι, Γκουάβα κ.ά..

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

1

2

3

4

Τις θερμές πηγές απολαμβάνουν οι άνθρωποι εδώ και χιλιάδες χρόνια. Ακόμη και οι πίθηκοι μακάκοι της βόρειας περιοχής της Ιαπωνίας είναι γνωστό ότι χρησιμοποιούν θερμές πηγές για να προστατευτούν από το στρες του κρύου. Τα λουτρά σε θερμοπηγές χρησιμοποιούνται στην Ιαπωνία για τουλάχιστον δύο χιλιάδες χρόνια, παραδοσιακά για καθαριότητα και χαλάρωση, αλλά όλο και περισσότερο για τη θεραπευτική τους αξία.

Στην Ελλάδα, τα λουτρά χρησιμοποιούνταν στα χρόνια του Ομήρου (περίπου 1000 π.Χ.), κυρίως για λόγους υγιεινής, αλλά την εποχή του Ιπποκράτη (περίπου 460 π.Χ.) οι θερμές πηγές χρησιμοποιούνταν για θεραπευτικούς λόγους. Οι αρχαιότερες λουτρικές εγκαταστάσεις που γνωρίζουμε, λειτουργήσαν στη Σύβαρη στο τέλος του 6ου π.Χ. αιώνα. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις, αλλά και η διαδικασία του λουτρού στην αρχαία Ελλάδα ονομάζεται «βαλανείο». Τα βαλανεία ήταν δημόσια ή ιδιωτικά και βρισκόνταν

πάντα κοντά σε γυμνάσια.

Αναφορές στα θερμά λουτρά έχει επίσης κάνει ο Πλάτωνας (427-347 π.Χ.) στο έργο του 'Πολιτεία', θεωρώντας ότι μία ιδεώδης πολιτεία πρέπει να προτρέπει τους αδύναμους και τους ασθενείς να τα χρησιμοποιούν. Ο Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.) δικαιολογεί τις θερμές πηγές ως απόρροια της ύπαρξης των σεισμικών φαινομένων και συνιστά τη χρήση τους για τη θεραπεία των 12

νοσημάτων πυρετού, ρινοϊαματωμάτων και εξασθενημένων οργανισμών. Αλλά και ο Στράβωνας, ο Πausανίας, ο Πλούταρχος και ο Ηρόδοτος περιγράφουν την εμφάνιση των θερμών πηγών της Αιδηψού, των Θερμοπυλών και των Μεθάνων, του Καιάφα, της Κύθνου, της Νισύρου και της Μήλου, ακριβώς μετά τους σεισμούς που συνέβησαν στις περιοχές αυτές.

Λουτρικές δημόσιες εγκαταστάσεις αλλά και ιδιωτικά λουτρά βρέθηκαν σε προϊστορικούς οικισμούς, σε συγκροτήματα κατοικιών και ανακτόρων, όπως αυτά της

Evian-les-Bains Γαλλίας.

Η Βουδαπέστη φημίζεται για τα λουτρά της. Τα Szechenyi Baths θεωρούνται τα καλύτερα της Ευρώπης.

Ιαματικά λουτρά της Ελλάδας: Περαχώρας, Λευκάδας Ικαρίας, Αιδηψού, Αρδαίας (Πόζαρ), Λίμνης Βουλιαγμένης και Μεθάνων.

Κνωσού και της Τίρυνθας. Δείγμα ελληνικού κέντρου κούρας ήταν αυτό της Περγάμου (500 π. Χ.), το οποίο διέθετε χώρους για λουτροθεραπεία, ποσιθεραπεία, μασάζ, αθλήματα, θέατρο, για 30000 άτομα και φυσικά μεγάλη στοά περιπάτου μήκους 1.000 μ. Το πιο διάσημο κέντρο κούρας στην αρχαία Ελλάδα ήταν αυτό της Επιδαύρου, αφιερωμένο στο θεό Ασκληπιό.

Η ελληνική κουλτούρα των λουτρών, παρ' όλα τα εμπόδια, συνεχίστηκε και από τους Ρωμαίους, με συνέπεια την περαιτέρω ανάπτυξη και συστηματοποίηση των λουτρών καθαριότητας και περίθαλψης. Εισηγητής του στη Ρώμη ήταν ο Ασκληπιάδης, ο οποίος εισήγαγε πρώτος τη θεραπεία μέσω των λουτρών στους Ρωμαίους και αυτοί τελειοποίησαν τις διαδικασίες συμμετοχής τους στα λουτρά, ανάγοντας το φαινόμενο αυτό σε υψηλό επιπέδου κοινωνική εκδήλωση. Τόσο λόγω της λαογραφίας, όσο και της ιατρικής αξίας που αποδίδεται σε ορισμένες θερμές πηγές, πολλές από αυτές έχουν γίνει τόποι για κλινικές αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, αλλά και δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί.

Ανάλογα με τη σύνθεση των μεταλλικών νερών τους, οι ιαματικές πηγές μπορούν να ορισθούν ως αλκαλικές, σιδηρούχες, θειούχες, ραδιενεργές κλπ. Η θεραπευτική τους δράση είναι τριπλής φύσεως: μηχανική, θερμική και χημική. Η μηχανική δράση οφείλεται κυρίως στην άνωση και στην υδροστατική πίεση. Η θερμική δράση οφείλεται στη διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ νερού και ανθρώπινου σώματος. Η χημική δράση οφείλεται στην επαφή του δέρματος με τα μεταλλικά στοιχεία του νερού

καθώς και στη διείσδυσή τους σε αυτό.

Ανάλογα με το είδος της υδροθεραπείας, έχουμε την εσωτερική υδροθεραπεία, όταν τα ιαματικά νερά χρησιμοποιούνται για πόση (ποσιθεραπεία) και την εξωτερική υδροθεραπεία, όταν τα ιαματικά νερά χρησιμοποιούνται για λουτρό (λουτροθεραπεία).

Κάποιες από τις ασθένειες στις οποίες υπάρχει θετική επίδραση των ιαματικών πηγών είναι διάφορες δερματικές παθήσεις, αρτηριακή υπέρταση, αναπνευστικές παθήσεις, ρευματικές παθήσεις (ρευματοειδής αρθρίτιδα και αγκυλωτική σπονδυλίτιδα) κλπ. Επειδή υπάρχουν και αντενδείξεις στην υδροθεραπεία, η χρήση των ιαματικών πηγών πρέπει να γίνεται ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη γιατρού και ακολουθώντας αυστηρά τους κανόνες που θα υποδείξει.

Η γνωστή τακτική σεισμική δραστηριότητα στην Ελλάδα είναι γνωστή και λίγο ανησυχητική, αλλά είναι ακριβώς αυτό το ηφαιστειακό έδαφος που, εκτός από σεισμούς, μας έχει προσφέρει και άφθονες μεταλλικές και ιαματικές πηγές σε όλη τη χώρα.

Γνωστές για τις ευεργετικές τους ιδιότητες από την αρχαιότητα, έχουν γίνει πόλος τουριστικής ανάπτυξης, βάζοντας την Ελλάδα στον χάρτη του ιαματικού τουρισμού και της ευεξίας. Καταμετρούνται περίπου 750, εκ των οποίων περίπου 180 έχουν αξιοποιηθεί, λιγότερο ή περισσότερο, μέχρι σήμερα.

Με βάση την χημική σύσταση των νερών τους και τη θερμοκρασία τους, οι πηγές διαφοροποιούνται και κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τις θεραπευτικές τους ιδιότητες σε μια μεγάλη ποικιλία ασθενειών.

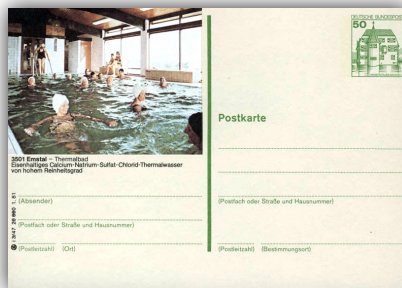
Παντελής Λεούσης

Karlovy Vary (Τσεχία) και Montectini (Ιταλία),....

...από τα πιο γνωστά ιαματικά λουτρά στην Ευρώπη.

Λουτρά Emstal στην Έσση της Γερμανίας.

Η Άμαξα

Η εφεύρεση της άμαξας συμπίπτει με την επιινόηση του τροχού. Φαίνεται ότι πρώτοι χρησιμοποίησαν τα αμάξια οι λαοί της Μεσοποταμίας, οι Σουμέριοι και οι Χετταίοι και όχι οι Ασσύριοι όπως πιστευόταν παλαιότερα. Πρώτοι οι Αιγύπτιοι εφηύραν τον τροχό με μεταλλική στεφάνη και τον ακτινωτό τροχό, και τον τελειοποίησαν αργότερα οι Ασσύριοι. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις πρώτες άμαξες οι ρόδες ήταν καρφωμένες στον άξονα, ενώ αργότερα τελειοποιούνται και οι ρόδες γυρίζουν ελεύθερες, γύρω από τον ακίνητο άξονα.

Η εφεύρεση της άμαξας βοήθησε πολύ στη μετέπειτα πρόοδο της ανθρωπότητας. Μέχρι τότε οι μεταφορές γίνονταν με τα χέρια του ανθρώπου και ήταν εξαιρετικά δύσκολες και πρακτικά αδύνατες. Για να σέρνονται τα αμάξια, χρησιμοποιούνταν δούλοι ή καλύτερα διάφορα ζώα, κυρίως βόδια και άλογα, που δένονταν με την άμαξα με τη βοήθεια του ζυγού και δερμάτινων λουριών.

Στην αρχαία Ελλάδα, συνηθέστερος τύπος άμαξας ήταν το άρμα, το οποίο αποτελείτο

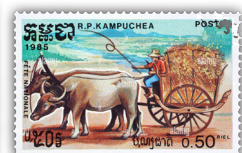
από μια επίπεδη βάση προφυλαγμένη από μπροστά και ανοιχτή από πίσω. Ο οδηγός στεκόταν όρθιος. Το άρμα ήταν δίτροχο γιατί δεν είχε βρεθεί ακόμη ο τρόπος ν' αλλάξουν διεύθυνση οι ρόδες, με τον χειρισμό της τετράτροχης άμαξας να είναι πολύ δύσκολος. Το άρμα χρησιμοποιείτο στις μάχες, στο κυνήγι, στις ιπποδρομίες, στις γιορτές και στους περιπάτους.

Οι Ρωμαίοι, εκτός από το τέθριππο άρμα, χρησιμοποίησαν για τα ταξίδια άμαξες μεγαλύτερες, με τέσσερις τροχούς, στις οποίες υπήρχε τρόπος να ταξιδέψει κανείς καθιστός. Είχαν γίνει στο μεταξύ προσπάθειες να συρθούν άμαξες από περισσότερα του ενός ζώα, πράγμα που συνετέλεσε πολύ στην ανάπτυξη της άμαξας.

Κατά τον Μεσαίωνα βελτιώθηκε ο τρόπος ζεύξης των ζώων στις άμαξες. Επίσης οι προσπάθειες στρέφονται στην ανάρτηση της άμαξας. Πολλές φορές χρησιμοποιείται ένα ξεχωριστό αμάξι δεμένο στην αρχική βάση με αλυσίδες, έτσι ώστε τα τραντάγματα να μην επηρεάζουν πολύ αυτούς που βρίσκο-

Πρώιμη επιβατική άμαξα της Ινδίας.

Αγροτικές άμαξες.

νταν μέσα στην άμαξα. Άρχισαν δηλαδή οι πρώτες πρόοδοι στο θέμα της άνεσης ενός ταξιδιού, ενώ οι σουσύτες δεν είχαν ακόμη εφευρεθεί.

Αρχικά οι άμαξες ήταν ανοικτές, έμοιαζαν δηλαδή πολύ με τα σημερινά κάρα. Αργότερα φτιάχτηκαν άμαξες κλειστές, συνήθως με δέρμα, για να προστατεύσουν αυτούς που ταξίδευαν από το κρύο και τη βροχή. Πολλές φορές οι άμαξες ήταν μόνιμα κλειστές με πόρτες που φωτίζονταν με γυάλινα παράθυρα. Τα καθίσματα έγιναν πιο άνετα, πιο μαλακά και οι άμαξες πολυτελείας διακοσμούσαν πλούσια. Όλα αυτά τους προσέδιδαν εξαιρετικό βάρος και για να συρθούν χρειαζόντουσαν 4 - 8 άλογα. Οι άμαξες έγιναν τότε «μπερλίνες», με αντιμέτωπα καθίσματα, αργότερα λεωφορεία και ταχυδρομικά αμάξια.

Κατά την Αναγέννηση και μετά από αυτήν κατασκευάστηκαν διάφορες άμαξες σε πολλούς τύπους και ρυθμούς. Τέτοιες ήταν: το κουπέ, η μπερλίνα κουπέ, το τετράτροχο καμπριολέ, το "καλές ντε ζαρντέν", το λαντώ και η Βικτώρια. Για όσους αγαπούσαν την ταχύτητα υπήρχαν τα δίτροχα αμάξια Φα-

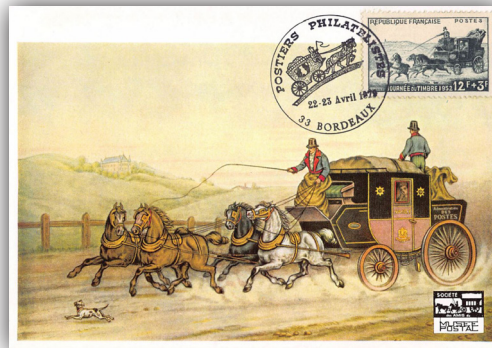
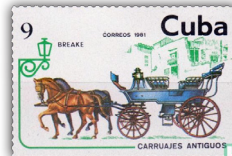
έθων και Δουξ, που μπορούσε να τα οδηγήσει κανείς και όρθιος. Όμως για τις σοβαρές μετακινήσεις χρησιμοποιούνταν τετράτροχες άμαξες.

Η άμαξα άρχισε να χρησιμοποιείται ευρύτατα και σαν λεωφορείο. Οι άμαξες αυτές, τα λεγόμενα παμφορεία, πολλές φορές και διώροφες, σύρονταν από 2 - 8 άλογα αναλόγως του μεγέθους, και μετέφεραν επιβάτες εντός πόλης ή από πόλη σε πόλη. Υπήρχαν εταιρείες λεωφορείων που εξασφάλιζαν τη συγκοινωνία με κανονικά δρομολόγια, τακτικές στάσεις σε διάφορα σημεία και καθορισμένο εισιτήριο.

Πολύ γρήγορα, εκτοπίστηκαν στις εντός πόλης μεταφορές από το αυτοκίνητο λεωφορείο και στις μεγάλες αποστάσεις από το τρένο. Ήταν κάτι ανάλογο με το ιππήλατο τραμ, με την διαφορά ότι ήταν ελεύθερης πορείας. Η έλξη του, ανάλογα με το μέγεθος, γινόταν με τουλάχιστον δύο άλογα.

Επίσης γρήγορες και ελαφριές άμαξες χρησιμοποιούνταν για τη μεταφορά του ταχυδρομείου. Αυτές ταξίδευαν συνέχεια και άλλαξαν άλογα στους σταθμούς.

Λάκης Τσάκωνας

Επιβατικές άμαξες που κινούνταν σε σιδηροτροχιές και τις έσυραν ένα ή δύο άλογα

Αχ! Αυτό το πλάνο...

ΦΑΡΟΣ

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΤΟΥΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥΣ

Οι φάροι μας καλούν όχι μόνο μέσω της θάλασσας, αλλά και δια μέσου του χρόνου. Πάντως, είναι γεγονός ότι σχεδόν όλοι μας, παιδιά ή ενήλικες, άνδρες ή γυναίκες, θαλασσινοί ή στεριανοί, θελγόμαστε από αυτές τις ρωμαλέες, όσο και ρομαντικές κατασκευές.

\
\

1. Η εξέλιξη των φάρων

- 1.1. Η φάροι στο διάβα της ιστορίας
- 1.2. Η εξέλιξη της τεχνολογίας του φωτισμού

2. Η εξέλιξη των φάρων ως οικοδομήματα

- 2.1. Τα υλικά δόμησης
- 2.2. Τα σχήματα των φάρων
- 2.3. Διακρίσεις μεταξύ φάρων

3. Τύποι φάρων

- 3.1. Φωτεινοί σταθμοί
- 3.2. Φάροι
- 3.3. Φανοί

4. Τόποι εγκατάστασης φάρων

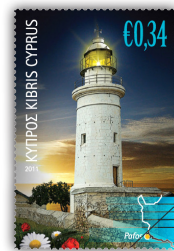
- 4.1. Οφ σορ φάροι
- 4.2. Φάροι ορόσημα
- 4.3. Λιμενικοί φάροι και φανοί

5. Ειδικοί τύποι φάρων

- 5.1. Φάροι σε ποτάμια και λίμνες
- 5.2. Πλοία-φανοί και σηματοδούρες
- 5.3. Φάροι σε κάστρα, θρησκευτικά & δημόσια κτήρια

6. Φάροι του παρόντος και του μέλλοντος

- 6.1. Φάροι μουσεία
- 6.2. Φάροι τουριστικά κτήρια
- 6.3. Φάροι στην τέχνη

Οι μελισσοφάγοι είναι αποδημητικά πουλιά τα οποία ανήκουν στην οικογένεια Μερροπίδες (Meropidae) και επισκέπτονται τον τόπο μας το φθινόπωρο από τη Νότια Ευρώπη και Ασία κατευθυνόμενοι προς την Αφρική για να διαχειμάσουν και το αντίθετο την άνοιξη. Όταν τους βλέπει κάποιος από μακριά δεν αντιλαμβάνεται τα υπέροχά τους εξωτικά χρώματα. Μόνο αν τους δεις από κοντά αντιλαμβάνεσαι την απίστευτη ομορφιά τους.

Σε ολόκληρο τον πλανήτη συναντάμε 27 διαφορετικά είδη μελισσοφάγων. Όλα είναι εντομοφάγα, πολύχρωμα και πανέμορφα.

Στον τόπο μας συναντάμε δύο: τον ευρωπαϊκό μελισσοφάγο ή νέρουππο και τον πράσινο μελισσοφάγο. Ο πρώτος είναι πολύ κοινό είδος για τον τόπο μας. Κατά την αποδημία τους οι κάμποι αντιλαμβάνουν από το χαρακτηριστικό τους κλάμα και είναι χάρμα να τους βλέπεις να πετούν κατά χιλιάδες και να τρέφονται με ιπτάμενα έντομα, όπως μέλισσες, σφήκες, πεταλούδες, νυχτοπεταλούδες, λιβελούλες, ακρίδες και αλλά πολλά είδη εντόμων τα οποία συλλαμβάνουν με μεγάλη δεξιοτεχνία, πάντα εν πτήση. Επίσης εν πτήση κάνουν μπάνιο και πίνουν νερό από λίμνες και ποταμούς. Όταν το θήραμά τους είναι μέλισσα ή σφήκα, κάθονται σε ένα δέντρο και χτυπούν με δεξιοτεχνία το θήραμά τους σε κάποιο κλαδί, αφαιρώντας το κεντρί και το δηλητήριο πριν να το καταπιούν ολόκληρο.

Γενικά επικρατεί η εντύπωση ότι τα πουλιά αυτά τρέφονται αποκλειστικά με μέλισσες και τις αποδεκατίζουν προκαλώντας τεράστιες ζημιές στις κυψέλες των μελισσοκόμων.

Αυτό είναι εντελώς λανθασμένο καθώς το ποσοστό των μελισσών σε σχέση με τον αριθμό άλλων ειδών εντόμων με τα οποία τρέφονται οι μελισσοφάγοι είναι πολύ μικρό. Αν και προστατευόμενο είδος, πολλοί μελισσοκόμοι κυνηγούν και σκότωναν ομαδικά τους μελισσοφάγους, πιστεύοντας ότι τους προκαλούν μεγάλες ζημιές, ενώ τα έντομα που προαναφέραμε με τα οποία κυρίως τρέφονται είναι επιβλαβή για τη γεωργία.

Οι μελισσοφάγοι που μένουν στον τόπο μας και αναπαράγονται, φωλιάζουν την άνοιξη, συνήθως σε αποικίες από δέκα ή και περισσότερα ζευγάρια, σε χαλαρές όχθες ποταμών και δρόμων, σκάβοντας βαθιές τρύπες μέχρι και 1,5 μ. Γεννούν μέχρι και επτά λευκά αβγά που επωάζονται από τους δυο γονείς. Σε πολλές περιπτώσεις οι παλιές φωλιές (τρύπες) των μελισσοφάγων καταλαμβάνονται από άλλα πουλιά, όπως κράγκες και κουκουβάγιες, οι οποίες τις διαμορφώνουν στα δικά τους μέτρα.

Τα παλιά χρόνια οι Κύπριοι κυνηγού, για να προσελκύσουν τους μελισσοφάγους, έκαιγαν αποξηραμένη κοπριά βοοειδών (την «τσιλιά του βου»). Η μυρωδιά του καπνού θύμιζε στους μελισσοφάγους την μυρωδιά από το κάψιμο της κοπριάς που χρησιμοποιούσαν οι μελισσοκόμοι πριν να αρχίζουν να τρυγούν τις κυψέλες για να μην τους επιτίθενται οι μέλισσες. Οι μελισσοφάγοι, βλέποντας τον καπνό της κοπριάς, τον συνέδεαν με αυτή τη δραστηριότητα και μαζεύονταν για να απολαύσουν ένα άκοπο «φαγοπότι».

Λ. Κ.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 18 Απριλίου 2024 κυκλοφόρησε η 3 Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο **"Συναγωγές της Ελλάδας"**, η οποία αποτελείται από 6 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 7.60, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.500 ΦΠΗΚ προς € 12,50 και 600 πακέτα σειράς προς € 25 έκαστο.

• Στις 15 Μαΐου 2024 κυκλοφόρησε η 4η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο **"EUROPA 2024" (Υποβρύχια Χλωρίδα και Πανίδα)**, αποτελού-

μενη από δύο γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 5.00, σε 50.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 6.000 τευχίδια που περιλαμβάνουν δύο πλήρεις σειρές ενωμένων γραμματοσήμων και φέρουν διάτρηση στην κάθετη πλευρά ενώ στην οριζόντια είναι κομμένα, προς € 10.00 έκαστο. Τέλος, κυκλοφόρησαν 3.100 ΦΠΗΚ προς € 8,00 και 300 πακέτα σειράς προς € 31.00 έκαστο,

• Στις 12 Ιουνίου 2024 κυκλοφόρησε η 5η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο "Ολυμπιακοί Αγώνες - Παρίσι 2024", η οποία αποτελείται από 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.20, σε 100.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.000 ΦΠΗΚ προς € 5,50 το τεμάχιο και 600 πακέτα σειρές προς € 14 έκαστο.

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

• Με αφορμή την τελετή αφής της Ολυμπιακής Φλόγας στην Αρχαία Ολυμπία και την Τελετή παράδοσής της στην Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων "Παρίσι 2024", κυκλοφόρησε αναμνηστικός φάκελος με προσωπικό γραμματόσημο και τις εικονιζόμενες αναμνηστικές σφραγίδες.

• Τιμώντας την 200η επέτειο από το θάνατο του Λόρδου Βύρωνα, τα ΕΛΤΑ κυκλοφόρησαν προσωπικό γραμματόσημο και την εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή την συμπλήρωση 200 ετών από το Ολοκαύτωμα του ηρωικού νησιού της Κάσου, κυκλοφόρησε αναμνηστικό φυλλάρακι τεσσάρων αυτοκόλλητων γραμματοσήμων και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

ΚΥΠΡΟΣ

• Στις 2 Μαΐου 2024 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο "ΕΥΡΩΠΗ 2024", αποτελούμενη από 2 γραμματόσημα ονομαστικής αξίας € 0,34 και 0,64, σε 55.000 πλήρεις σειρές, 6.000 τευχίδια προς € 3.92 και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1.61 έκαστος.

• Στις 2 Μαΐου 2024 κυκλοφόρησε επίσης η αναμνηστική σειρά με τίτλο "Ολυμπιακοί Αγώνες, ΠΑΡΙΣΙ 2024", αποτελούμενη από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 4,14, σε 55.000 πλήρεις σειρές, και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 3,15.

Γενική Συνέλευση της ΕΦΟ

Το Σάββατο, 30 Μαρτίου 2024, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά η Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας, με έδρα του ΔΣ της το εντευκτήριο της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας. Η Συνέλευση άρχισε με την ανάγνωση των πεπραγμένων του 2023 από τον πρόεδρο Νίκο Μαλλούχο και την παρουσίαση των δραστηριοτήτων των φιλοτελικών σωματείων της χώρας, ακολούθησε ο οικονομικός απολογισμός και ο προϋπολογισμός για το νέο οικονομικό έτος από τον ταμία Βασίλη Πετρόπουλο.

Μετά την έγκριση από το σώμα των πεπραγμένων του ΔΣ, του οικονομικού απολογισμού και του προϋπολογισμού, έγινε η απονομή του βραβείου Μπίνου, το οποίο απονέμεται ως γνωστόν στο καλλίτερο σύγγραμμα φιλοτελικού περιεχομένου. Συναγωνίστηκαν υψηλού επιπέδου εργασίες των Στρατή Ανδρεάδη, Νίκου Αντύπα και Γιάννη Νταή. Το βραβείο Μπίνου κατέκτησε τελικά η εργασία του Στρατή Ανδρεάδη "Μεγάλες κεφαλές του Ερμή".

Εκδόσεις νέων Καρτών Μάξιμου

Μετά την αδόκητη διακοπή λειτουργίας της ιστορικής Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμου, η Φιλοτελική Εταιρεία Πατρών ανέλαβε την θαυμάσια πρωτοβουλία να καλύψει το κενό της δημιουργίας ΚΜ των νέων εκδόσεων, πρωτοβουλία που ικανοποίησε πολλούς συλλέκτες αυτής της φιλοτελικής τάξης. Σύμφωνα με δημοσίευμα της Αχαϊκής Εταιρείας, οι ενδιαφερόμενοι για την απόκτηση αυτών των καρτών μπορούν να απευθύνονται στους:

Ηλία Φαρμάκη, Πρόεδρο (6888531488), Νικόλαο Παπανικολάου, Γ. Γραμματέα (6972070739) και Ελευθέριο Βουτσινά, Αντιπρόεδρο (6979988444).

Προσεχείς Φιλοτελικές Εκθέσεις 2024

PHILAKOREA 2024, 15-19 Αυγούστου, Σεούλ. Εθνικός Αντιπρόσωπος Γιάννης Ρεφανίδης (info@refanidishotel.gr).

HAFNIA 24, 17-20 Οκτωβρίου, Κοπεγχάγη, (<https://www.hafnia24.com>). Εθνικός Αντιπρόσωπος Ανδρέας Νικολαΐδης (andreas_n1k@hotmail.com).

Φιλοτελική θεματική ομιλία

Την Τετάρτη, 24 Απριλίου, ο Παντελής Λεούσης παρουσίασε στο ΚΑΠΗ Νέας Χαλκηδόνας την γνωστή παλαιότερη ομιλία του "Το Ταγκό και η ιστορία του". Τόσο το ελκυστικό του θέματος όσο και οι ευχαρίστες αναμνήσεις που έφερε στο ακροατήριο, συνέβαλαν στην επιτυχία της εκδήλωσης.

Αλλαγή στη Δ/ση Φιλοτελισμού ΕΛΤΑ

Μετά από τετραετή παρουσία του κ. Λάζαρου Λαζαρίδη ως Διευθυντού φιλοτελισμού ΕΛΤΑ, την θέση αυτή ανέλαβε προσφάτως η κ. Χαρά Πασχαλίδου, στην οποία ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο της, ενώ εκφράζουμε ταυτόχρονα τις ευχαριστίες μας στον απελθόντα Διευθυντή για την άριστη συνεργασία που είχαμε.

Σε τηλεδιάσκεψη που οργάνωσε η κ. Πασχαλίδου στις 13 Ιουνίου, δόθηκε η ευκαιρία στους εκπροσώπους των φιλοτελικών σωματείων να εκφράσουν απόψεις και αιτήματα του φιλοτελικού κόσμου.

ΕΛΤΑ. Εκδοτικό πρόγραμμα 2024

6η ετήσια σειρά, "EUROMED 2024 - Αθλήματα στη Μεσόγειο" στις 8/7/2024, 7η, "50 χρόνια από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας" στις 24/7/2024, 8η, "150 χρόνια Παγκόσμια Ταχυδρομική Ένωση" στις 9/10/2024, 9η, "Διακεκριμένες Ελληνικές Προσωπικότητες" στις 14/10/2024, 10η, "Παιδί και Γραμματόσημο - Μικρός Ήρωας" στις 23/10/2024.